

DRAUGAS

LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWS

ANTRADIENIS – TUESDAY, SAUSIO –JANUARY 12, 2016 • Vol. CVII Nr. 4 Kaina 1 dol.

PERIODICALS

NEWSPAPER – DO NOT DELAY – Date Mailed 01-11-2016

ŠIAME NUMERYJE:

„Vaiko vartai į mokslą“
pristatys veiklą – 4 psl.

Juozas Brazaitis ir
faktografija – 8 psl.

DRAUGAS
Mano laikraštis
nuolatinis,
patikimas,
mus rišantis.

„Gyvybės ir mirties kelyje“ dalyvavo ir buvusio ilgamečio Portlando LB pirmininko Viliaus Žalpio dukra Eglė (d.), ką tik grįžusi iš studijų tolimojoje Australijoje.

Prie jubiliejinio XXV bėgimo „Gyvybės ir mirties keliu“ Vilniuje šiemet vėl prisijungė ir Portlando (Oregono valst.) apylinkėse gyvenantys lietuviai, sekmadienį susiorganiza- vę nubėgti 9 km atstumą Willamette upės pakrante.

K. Langaitienės ir D. Kuzmicko nuotraukos

„Gyvybės ir mirties kelias“: Vilnius – Portlandas

LAURYNAS R. MISEVIČIUS

Jei pernai vietinio lietuvių bėgimo klubo „Lituanica“ vadovė Inga Sadaunikaitė-Kozhevnikov beveik paskutinę akimirką gavo kvietimą iš Vilniaus su bendraminčiais prisijungti prie „Gyvybės ir mirties kelio“, šiemet jau gerokai prieš Naujuosius buvo

parinktas naujasis Oregono ir Washingtono valstijose gyvenančių mūsų tautiečių bėgikų maršrutas šiam sekmadieniui. 9 kilometrų Willamette upės pakrante ties „Oaks Park“ (Ažuolų parku) bėgimo išvakarėse vėl, kaip ir prieš metus, klausėmės Rice universitete Houston (Texas) jau antrus metus studijuojančios Amerikoje gimusios lietuvaits Rutos Kuzmickaitės

koncerto Portlande, nejučia mintimis sugrįžome į gimtinę ir daugelis prisiminėme savo pačių išgyventus ketvirčio amžiaus senumo Sausio 13-osios įvykius. Simboliška, nes ir iš talentingos pianistės sudėtinga Bacho muzika tą vakarą pareikalavo tarsi kovo- se už laisvę užgrūdintos ištvermės.

– 11 psl.

Atkakli viltis

LR generaliniame konsulate Čikagoje
pristatyta paroda Lietuvos laisvės
kovoms atminti

Minint 25-ąsias Sausio 13-osios įvykių metines LR generaliniame konsulate Čikagoje atidaryta fotografo Jono Kuprio nuotraukų paroda, skirta Lietuvos laisvės kovoms atminti.

Fotomenininkas Jonas Kuprys fotografuoja lietuvių išeivijos gyvenimą – renginius ir žmones – jau nuo 1972 metų. Per daugiau kaip keturis dešimtmečius jis yra įamžinęs apie 80 000 vaizdų.

Parodoje „Atkaklo viltis“ įamžintas nuolatinis išeivijos lietuvių išipareigojimas ginti Lietuvos nepriklausomybę. Joje pristatomi vaizdai iš Čikagos lietuvių demonstracijų už tikėjimo laisvę, o vėliau reikalaujant Lietuvos laisvės tiek Čikagos miesto centre, tiek JAV sostinėje Washingtone. Taip pat pateikiamos akimirkos iš Pavergtųjų tautų parodų Čikagoje, Simo Kudirkos sutiktuvių, demonstracijų prie lietuvių disidentų Vytauto Skuodžio (Ben Scott) gimtųjų namų. Jono Kuprio fotoaparatas įamžino ir pirmojo nepriklausomybę atgavusios Lietuvos vadovo Vytauto Landsbergio sutiktuves Midway oro uoste 1991 metų gegužę. Savotiška parodos atomazga – vaizdai iš Lietuvos 1991 metų rugsėjį. Fotografui pirmą kartą lankantis savo tėvų gimtinėje, Amerika pripažino Lietuvos valstybės atkūrimą.

Jonas Kuprys gimė Čikagoje 1956 m. Institute of Design, Illinois Institute of

LR gen. konsulas M. Gudynas sveikina parodos autorių J. Kuprį.

A. Vertelkaitės nuotr.

Technology, kurį fotografijos magistro laipsniu baigė 1984 m., jo mokytojais buvo žymūs fotografai Robert Heineken ir David Plowden. Daugiau kaip tris dešimtmečius Jonas Kuprys dirba lietuvių išeivijos laikraštyje „Draugas“.

Fotomenininko Jono Kuprio darbų parodos buvo surengtos Ward Gallery, Beverly Arts Center, Crown Hall Gallery ir Čiurlionio galerijoje Čikagoje, taip pat M. Mažvydo bibliotekoje Vilniuje, Vytauto Didžiojo universitete Kaune bei Janinos

Marks meno muziejuje Kėdai- niuose.

Kviečiame norinčius apžiū- rėti parodą atvykti į konsulatą sausio 11 d. – 14 dienomis, iš anksto susitarus tel. 312-994-8260 arba el. paštu kons.cikaga @urm.lt . Konsulato adresas: NBC Tower, 455 N Cityfront Pla- za Drive, Suite 800, Chicago, IL 60611. Sausio 21 d. paroda bus pristatyta ir Lietuvos generali- niame konsulate New Yorke.

LR generalinio konsulato
Čikagoje info

Niekuomet nepertraukinėk priešą, kai jis daro klaidą – Napoléon Bonaparte

Dabar madinga ieškoti lietuviškoje žiniasklaidoje paslėptos Kremliaus propagandos, medžioti tuos, kurie lietuviškiems leidiniams tiekia įdomias, sensacingas, patrauklias, bet ne mums, o tik Vladimirio Putino šalininkams, naudingas versijas.

Lietuvos politikų, kariškių, žurnalistų, verslininkų diskusijos, kaip nugalėti Rusijos valdžios brukamą skaitalą, – reikalingos. Kuo daugiau tokių ginčų išklausome, tuo lengviau susigaudyti, kada Rusija meluoja.

Tačiau ginčų gausa taip pat byloja, kokia sudėtinga misija mūsų laukia – perprasti gero nelinkinės valstybės intrigas ir joms tinkamai pasipriešinti. Kartais negebėjimo pasipriešinti Rusijos melams priežastys – banalios, buitinės. Bet jos egzistuoja, jų neapeisi. Pavyzdžiui, nelietuviškai kalbantys mūsų šalies gyventojai negali ateiti į vakarietišką informacinę erdvę, nes, apart rusų kalbos, dorai neišmoko lietuviškai, o anglų kalba jiems dar svetimesnė.

Net ir mes, lietuviai, dažnusk negalime pasigirti puikiais anglų, prancūzų, ispanų, vokiečių kalbų žiniomis. Tad pirmiausia, jeigu norime žinoti, ką rašo ne tik Maskva, bet ir Londonas, Briuselis ar Berlynas, privalome mokytis užsienio kalbų, o jų neįmanoma išmokyti vien mostelėjus burtininko lazdele. Ypač vyresniojo amžiaus žmonėms. Taigi turime pato padėti.

Pato padėčių, kada sunku pajudėti į bet kurią pusę, – gausu. Sakykim, svarstymai turėti bendrą Baltijos šalių rusišką televiziją taip ir liko bevaisiais pokalbiais. Bendrojo rusiškojo televizijos kanalo sukūrimas nėra lengvai įgyvendinamas sumanymas. Akivaizdu, jog brangiai kaštuotų, pareikalautų rimtų pastangų. O ar jis taps patrauklus Kremliaus informacinių karų užliūliuotiems rusakalbiams – akivaizdaus atsakymo nėra. Teisinamasi, jog Estijos rusakalbiams nebus įdomu žiūrėti laidas, pasakojančias, kaip gyvena Lietuvos rusakalbiai, o Latvijos rusakalbiams nereikalinga informacija apie Lietuvos ir Estijos rusakalbius. Galbūt. Ir vis dar sykį suglūmęs gūžčioju pečiais: nejaugi trys maždaug tokio pat dydžio ir likimo valstybės prie Baltijos jūros negali tapti bent šiek tiek vieningesnės?

Taip pat puikiai žinome, kaip kryptingai Kremlius rūpinasi, kad Rusijos televizinė produkcija Lietuvai būtų parduodama kuo pigiau, už akivaizdžias dempingo kainas. Deja, amerikiečiai, britai ir kiti NATO bei ES partneriai tokio tikslo neturi – jie nenori savųjų laidų mums parduoti dar pigiau nei Kremlius. Net ir lietuviškoji valdžia elgiasi taip, tarsi lietuviškosios žiniasklaidos finansiniai pajėgumai – ne jos galvos skausmas. Sukitės kaip išmanote. Tad ir elgiamės kaip pajėgiame: taupydamos lėšas mūsų privačios televizijos renkasi pigias rusiškas programas, kurios kokybiškesnės nei lietuviškos, o internetiniai tinklalapiai remiasi lengvai prieinamais rusiškais informaciniais šaltiniais.

Taip pat nepasakysiu nieko naujo primindamas, kad Europos Sąjungos narės kardinaliai nesutaria, kaip būtų galima atsakyti į Rusijos propagandą, mat kai kurioms iš jų rusiški melavimai nėra tokie pavojingi kaip mums, nuolat jaučiantiems Rusijos alsavimą. Nepaneigsime ir aplinkybės, jog Maskva moka kurti emociškai įtaigias, bet melagingas istorijas, o Vakarai dažnokai temoka kurti teisingus, bet nuobodžiauti verčiančius paneigimus.

Vienintelė paguoda: Vakarai pasirinko bent minimalų atsako Rusijos propagandai variantą – įkūrė nedidelę ekspertų grupę, kuri renka, rūšiuoja ir demaskuoja rusiškos dezinformacijos faktus. Taigi, vadinamoji mitų griovėjų grupė atidžiai stebi Maskvos veiksmus viešojoje ES ir Rytų partnerystės ša-

Aritmetinė priešų paieška

GINTARAS VISOCKAS

lių erdvėje bei leidžia savaitines apžvalgas, kuriose įvardijami svarbiausi, įžūliausi Kremliaus melai. Tačiau siekiant, kad mitų griovėjų veikla būtų veiksminga, jų rengiamos savaitinės apžvalgos turi būti populiarios. Ar jos tikrai turi milžinišką paklausą, ar jos tikrai patenka tiems, kuriems jos skiriamos?

Štai maloniai nustebino paskutinis „IQ“ žurnalo numeris. Jis skirtas beveik vien svarstymams, kaip nugalėti Rusijos valdžios brukamą skaitalą. Tokio pobūdžio straipsnių – net aštuoni („Kalba Maskva“, „Vangus atsakas“, „Ne verslo planas“, „Suklastota tikrovė“, „Auksinis Kremliaus ruporas“, „Ar redakcijos turi karių?“, „Mes norime tikėti“, „Politika su priedainiu“, „Rašytojų lūpomis“).

Į Rusijos propagandos keliamas problemas pažvelgta iš pačių įvairiausių kampų. Išvardintas net propagandinio karo arsenalas. Atidžiai perskaičius minėtis straipsnius tikrai įmanoma suvokti „problemos sudėtingumą“. Bet kiek žmonių įsigijo 2 eurus kaštuojantį žurnalą? Kiek iš žurnalą įsigijusiųjų atidžiai perskaitė minėtus rašinius? Ar tarp žurnalą įsigijusiųjų buvo bent keletas tikinčiųjų Kremliaus propaganda?

Žurnalo vadovybė nurodo, jog leidinio tiražas – 9 tūkst. egzempliorių. Taip pat informuojama, jog Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondas 2015 metų gruodį skyrė 4 000 eurų paramą projektui „Specialusis tyrimas. Propaganda ir Lietuvos informacinio saugumo spragos“ (iš šios paramos parengtas numerio skyrius „Tema“). Bet ar tuo galima pasakyti, kad į Kremliaus klastas demaskuojančius „IQ“ tekstus įsigilino būtent tiek tūkstančių Lietuvos piliečių?

Sausio 6-ąją dalyvavau Vilniaus universiteto Komunikacijos fakulteto Analtinės žurnalistikos studentų surengtoje intriguojančioje konferencijoje. Gausiai susirinkusiems svečiams studentai pristatė tyrimą „Rusijos informacijos ir žiniasklaidos šaltiniai Lietuvoje“ (šio tyrimo vadovas – prof. dr. Andrius Vaišnys).

Ir vis dėlto atidžiai išklausius studentų kalbas apniko abejonės. Ar mechaninių skaičiavimų užtenka, jog suvoktumėm tikrąsias tendencijas? O juk studentai domėjosi tik tuo, kokiais šaltiniais rėmėsi mūsų žiniasklaida 2015 rugsėjo–lapkričio mėnesiais, gilindamasi į Sirijos konfliktą. Atsakymą nuspėsite iš karto. Būtent: Rusijos valdžios remiami, kontroliuojami bei prižiūrimi informaciniai šaltiniai – užtektingai mėgiami mūsų žiniasklaidos. Kai kuriais

atvejais RIA Novosti ar TASS akivaizdžiai stelbia europietiškus ir amerikietiškus šaltinius.

Mechaniniai skaičiavimai atskleidė ir šį dėsningumą: mūsų žiniasklaida mėgsta cituoti Kremliaus vadovus, o štai JAV prezidentą Barack Obama – tik retsykiais ir ne itin išsamiai.

Tačiau ar tai reiškia, kad daug ir dažnai cituojantys Vladimirą Putiną bei Sergejų Lavrovą būtinai talkina rusiškajai propagandai? Ar mums nereikia žinoti, ką kalba mūsų priešai? Ar mes, skaitydami V. Putino pareiškimus, būtinai jais tikime? Jei būtent taip primityviai skirstysime, prikrėsime kvailysčių.

Nejaugi patyrinėjus, kas ir kiek kartų kritiko Europos Sąjungą, galima daryti išvadą – visi ES kritikai yra Europos priešai ir, tuo pačiu, Kremliaus draugai?

Nejaugi paanalizavus, kiek sykių kritikuota Lenkija dėl kišimosi į Lietuvos vidaus reikalus, taps akivaizdu, jog lenkus kritikuojantys lietuviai nenori Vilniaus ir Varšuvos strateginės partnerystės?

Tad nesakau, kad studentų įvardintos tendencijos – nesvarbios, tačiau norėjosi iš jaunųjų žurnalistų išgirsti kur kas gilesnių, platesnių išvadų. Idealu būtų išsiaiškinti, kas iš lietuviškosios žiniasklaidos geriausiai gina Lietuvos interesus. Tačiau kaip nustatyti, kokie interesai – lietuviški, o kokie – antilietuviški?

Prie kurių, galėtume priskirti, pavyzdžiui, tuos, kurie gailisi nuo Žaliojo tilto nuimtų sovietinių skulptūrų? Kokiai kategorijai priskirtini tie, kurie Lukiškių aikštei nori primesti abstraktų paminklą, nė kiek neprimenantį lietuvių kovos už laisvę, arba tie, kurie zombiais ir retrogradais išvadino tautiečius, nenorinčius į abėcėlę įsileisti svetimų raidžių? Į kokią lentyną padėtume šauktinių kariuomenės priešininkus ar poeto Justino Marcinkevičiaus nuopelnus kvestionuojančius filosofus? Kokių nuostatų yra lietuviai, kurie mano, jog Kalnų Karabachas privalo priklausyti Armėnijai, o ne Azerbaidžanui?

Štai delfi.lt giriasi esąs populiariausias, įtakingiausias tinklapis Lietuvoje. Tikiu. Bet štai tvirtinimais, esą šis tinklapis suteikia tribūną pačioms įvairiausioms nuomonėms, patikėti sunkiau. Todėl ir klausiu: kodėl analitinės žiniasklaidos specialistams nesuskaičiavus, kiek ir kokių straipsnių šiame internetiniame tinklalapyje daugiausia buvo 2015-aisiais metais? Ir turiu atsakymą: objektyvų tyrimą vargu ar kas išdrįs atlikti, nes nenorės pyktis su populiariausiuoju.

Po 1990-ųjų Kovo 11-osios Nepriklausomybės akto paskelbimo gyvenimas mums tapo sudėtingesnis. Rusijos keliama pavojai niekur neprapuolė, tačiau atsirado naujų grėsmių. Jeigu lietuviškojoje viešojoje erdvėje ieškosime tik Rusijos valdžios šaltinių, – pražūsime.

„Draugo“ prenumeratoriai gali skaityti „Draugą“ internete be jokio papildomo mokesčio.

Pageidaujantys turėtų parašyti apie tai administracijai:

administracija@draugas.org

ir gauti „log in“ bei slaptažodį.

Skaitykite „Draugą“ greičiau!

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWSPAPER

Published on Tuesday, Thursday and Saturday except legal Holidays, Jan. 2nd, and Dec. 26th by the Lithuanian Catholic Press Society,

4545 W. 63rd Str., Chicago, IL 60629-5532.

Tel.: 773-585-9500. Fax.: 773-585-8284

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$150.00.

GARBĖS PRENUMERATA \$250.00

JAV – metams \$150.00 • 1/2 metų \$80.00 • 3 mėn. \$57.00

Pirma klase: kasdien – \$340.00 • visos savaitės \$240.00

Kanadoje (USD): – metams \$390.00 • 1/2 metų \$210.00 • 3 mėn. \$110.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis oro paštu – metams \$615.00 • 1/2 metų \$315.00

Į Lietuvą reguliariu paštu – metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA

JAV – metams \$95.00 • 1/2 metų \$70.00 • 3 mėn. \$48.00

Kanadoje (USD) – metams \$150.00 • 1/2 metų \$120.00 • 3 mėn. \$75.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis: oro paštu – metams \$220.00 • 1/2 metų \$120.00

Į Lietuvą reguliariu paštu – metams \$70.00

Mazindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiuočiame.

„Draugo“ prenumerata yra mokama iš anksto.

Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.

Redakcija dirba kasdien, nuo 7:00 iki 3:00, šeštadieniais nedirba.

Vyriausioji redaktorė –

Ramunė Lapas

vyr.redaktore@gmail.com

Kultūrinio šeštadienio priedo redaktorė –

Renata Šerelytė

rainbow.vilnius@gmail.com

Redakcija už skelbimų turinį ir kalbą neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos gavus prašymą, ką nors skelbti. Redakcija straipsnius taiso savo nuožiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugoja. Siunčiant prašome pasilikti kopiją.

Administracijos el. paštas:

skelbimai@draugas.org

administracija@draugas.org

Sąjūdžio užuomazgoje Vilniuje, Gedimino aikštėje, 1988 m. birželio 24 d. buvo išlydėti delegatai į Maskvą. Anot Vytauto Landsbergio, tie delegatai – tai veikėjai atšalusiomis akimis, kurių nejaudino Lietuvos likimas. „Likimas, istorija arba Dievas – kaip kas supranta – davė mums žemės gabalėlį, kuris turi gražų vardą: Lietuva”, – ten susirinkusiems kalbėjo Vytautas Landsbergis. „Mums ne vis tiek, koks yra mūsų ir koks bus mūsų vaikų gyvenimas. Ne tas pats, ar žmogus dirbdamas dainuoja, ar jis dirbdamas keikiasi... Ne tas pats, ar jis padirbėjęs mato savo darbo vaisius ir džiaugiasi, kad gerai padaryta, ar jis spjaudosi, eina šalin, nenori žiūrėti ir nusigeria”.

1990 m. kovo 11 d. Lietuva vėl atkūrė savo nepriklausomybę. Ir vėl reikėjo kovoti už laisvę ir savo teises. Tos kovos buvo nekaltu krauju aplaistytos 1991 m. sausio 13 d., prieš dvidešimt penkerius metus.

1990 m. rugpjūčio mėnesį Lietuvos vyriausybė turėjo žinių, kad Maskva rengiasi prieš Lietuvą panaudoti karinę jėgą. Tada Kremlius psichologinį karą prieš Lietuvą pradėjo propagandinėmis priemonėmis. Norėta sudaryti išpūdį, kad Lietuvoje naują valdžią verčia patys gyventojai, kuriems priešinasi tik fašistinė grupė. Maskva tikėjosi, kad Vilniuje esantys užsienio žurnalistai pamatys ir pasauliui praneš, kaip lietuviai fašistai šaudo į protestuojančią minią, kaip jie uždegė Spaudos rūmus ir kitus pastatus. Tuoj po tragiškų įvykių Vytautui Landsbergiui paskambino Mykolas Burokevičius, siūlė pasidalinti Lietuvos radiją ir televiziją ir susitaikyti. Atsakydamas Vytautas Landsbergis jam pasiūlė nuvažiuoti į Antakalnio kapines ir bandyti ten susitaikyti.

Internetinė svetainė www.sausio13.lt skelbia tos kruvinos nakties įvykių suvestinę. Štai keletas pranešimų:

1 val. 25 min. Tankai Karoliniškėse, važiuojantys Televizijos bokšto link, ties „Kometos” parduotuve pradeda šaudyti tuščiais šoviniais.

1 val. 50 min. Tankai ima supti Televizijos bokštą. Prieš tankus einantys automatininkai koviniais šoviniais šaudo į žemę, o vėliau ir į aplink bokštą apstojusius žmones.

2 val. Šarvuočiai ir tankai apsupa Radijo ir televizijos komiteto pastatą ir ten budinčius žmones, užima Komiteto rūmus ir studijas. Kariškiai trukdo paimti žuvusiųjų lavonus ir sužeistuosius.

Užgrobusi radijo ir televizijos pastatus tankų kolona važiuoja prie Aukščiausiosios Tarybos rūmų. Čia susirinkę apie 20 000 Parlamento gynėjų. Jie gieda „Marija, Marija”, meldžiasi, dainuoja. Minios pulti kariuomenę nesiryzta.

2 val. 22 min. Deputatams ir esantiems Aukščiausiosios Tarybos rūmuose dalijamos dujokaukės.

3 val. 20 min. Aukščiausiojoje Taryboje susirenka 60 deputatų.

3 val. 26 min. Kun. Robertas Grigas kreipiasi į esančiuosius Aukščiausiosios Tarybos rūmuose, suteikia jiems visuotinį nuodėmių atleidimą ir kviečia atlikti išpažintį.

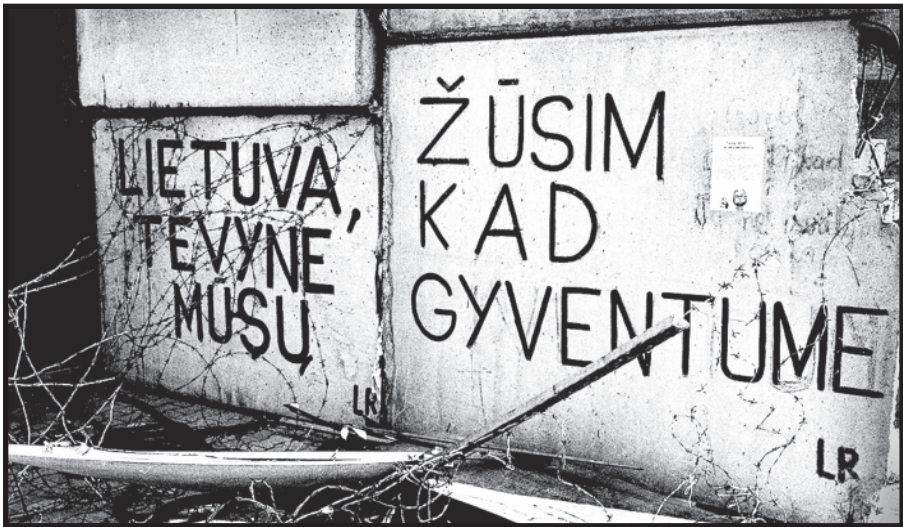
3 val. 46 min. Danijos televizijos korespondentas praneša, kad visą valdžią paėmęs kažkoks „nacionalinis gelbėjimo komitetas”.

4 val. 12 min. Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas Vytautas Landsbergis prašo deputačių moterų eiti namo. Jos atsisako.

4 val. 15 min. Vyriausybės informacijos tarnyba praneša, kad Vyriausybė nenutraukia savo veiklos ir Sovietų Sąjungos ginkluotos okupacijos sąlygomis. Visos Lietuvos Respublikos vykdomosios valdžios institucijos, savivaldybės ir gyventojai privalo vykdyti tik šios Vyriausybės nurodymus. Lietuvos Aukščiausioji Taryba kreipiasi į pasaulio vyriausybes, aiškinama, kad Sovietų Sąjunga pradėjo nepaskelbtą karą prieš Lietuvą. Pasaulio vyriausybės buvo prašomos pripažinti, kad Sovietų Sąjunga užpuolė kitą valstybę.

Dvidešimt penkeri metai po Sausio 13-osios

ROMUALDAS KRIAUCIŪNAS

J. Kuprio nuotr.

5 val. 45 min. Pranešama, kad dėl įvykių Lietuvoje Norvegijos vyriausybė kreipėsi į Jungtinių Tautų organizaciją. Lenkijos vyriausybė pareiškia savo solidarumą su Lietuvos žmonėmis ir pasmerkia SSRS kariuomenės veiksmus.

10 val. 40 min. Vilniaus oro uoste nusileidžia lėktuvus su SSRS Aukščiausiosios Tarybos sprendimu atsiųsta delegacija.

11 val. Du šarvuočiai, važinėdami po miestą, per garsiakalbius pranešinėja, kad nuo sausio 13 d. Vilniuje įvesta komendanto valanda. Vis daugiau žmonių renkasi prie Aukščiausiosios Tarybos rūmų.

NUOMONĖS

Gerb. Redakcija

Laikas nuo laiko mūsų spaudoje pasirodo straipsniai, kurie tikrai yra svarbūs visiems pasaulio lietuviams. Vienas tokių – Audronės V. Škiudaitės „Kova už Lietuvos nepriklausomybę dar nebaigta” („Draugas”, 2015.12.10). Jame autorė puikiai apibūdina Lietuvos padėtį, praėjus 25 metams po Nepriklausomybės atkūrimo.

Ne visi žino, ar nenori žinoti, kad dabar Lietuvą valdo nemažai buvusių Maskvos tarnų ir LDDP narių. Dėl to nereikia stebėtis, kad Seimas nepritarė suteikti prof. Vytautui Landsbergiui Laisvės premijos. Žinoma, šios premijos nesuteikimas nereikia, kad jis pagarbos nevertas, nes pasaulio lietuviai žino, kas vadovavo Lietuvai jos kritiškame laikotarpyje. Kitos valstybės, tokios kaip Norvegija, Vokietija, Prancūzija bei JAV jau anksčiau, pripažindamos jo vaidmenį kovose dėl Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės, apdovanojo jį savo valstybių vienais iš aukščiausio lygio medaliais ir ordinais. Vytauto Landsbergio nenuginčijami nuopelnai Lietuvai bus įvertinti ateityje istorikų ir tautos, kai nuo scenos nueis tie, kurie tarnavo kitam ponui, kurių kovoje dėl laisvės prie Seimo rūmų nesimatė, kurie slapstėsi ir laukė Maskvos atkirčio. Jiems, dabar pasivadinusiems „Socialdemokratais”, ir šiandieną prie širdies arčiau gali būti Putinas, o ne Europos Sąjunga ar NATO. Jiems nerūpėjo Lietuvos energetikos priklausymas nuo „Gazprom” ir nelabai rūpi

Prie Televizijos bokšto tvoros ir prie Radijo ir televizijos komiteto rūmų žmonės neša gėles, uždega žvakutes. Gatvėse – tankų suvažinėtos mašinos, stiklo šukės, kraujo pėdsakai.

12 val. Skambina Lietuvos bažnyčių varpai, aukojamos šv. Mišios už žuvusius.

13 val. 37 min. Į Parlamento rūmus atvyksta Sovietų Sąjungos Aukščiausiosios Tarybos Tautybių tarybos Žmogaus teisių ir viešumo komisijos pirmininkas.

19 val. Gaunamas pranešimas, kad Rusijos Federacijos Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas Borisas Jelcinas atvyksta į Pabaltijį.

20 val. Gaunamas pranešimas, kad Kijeve įvyko Lietuvos nepriklausomybę remiantis mitingas. Dalyvavo apie 25 000 žmonių.

20 val. 10 min. Pranešama apie Rygoje vykusį mitingą Lietuvai remti. Aplink Aukščiausiosios Tarybos rūmus pradedami rengti apsaugos įtvirtinimai. Budinčių žmonių daugėja.

21 val. 15 min. Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas Vytautas Landsbergis praneša, kad su kariškiais pavyko susitarti, ir jie pažadėjo, jog ateinančią naktį nebus jokių karinių veiksmų.

Nepriklausomybė atstovėta daugelio Lietuvos piliečių ryžtu ir 14 piliečių aukomis. Sužeisti – 702 žmonės.

Prabėgo dvidešimt penkeri metai. Šia proga noriu pasidalinti kun. Broniaus Buliko mintimis:

Tebūna mumyse pagarba kiekvienai tautai, kiekvienam žmogui,

Bet lenkiamės pirmiausia tėvų žemei, savai sodybai,

Tėvų kapams ir savo kultūros paminklams.

Mokame ir svetimų kalbų – kad susikalbėti galėtume,

Bet pirmiausia – savąją, savas dainas ir giesmes, Pasaulis platus, ir kiekvienas kampelis kam nors brangus,

Bet sava tėvynė – visada brangiausia.

Sutiksim daug naujų žmonių, turėsime gerų draugų,

Bet širdis tepriklausys kamienui, iš kurio išaugom.

Gruzijos bei Ukrainos padėtis. Lietuvos valstybės atstovai, kurie šiandieną važinėja po pasaulį ir giriasi savo bendradarbiavimu su NATO ir ES valstybėmis, nenori kalbėti apie ankstesnę savo tarnybą Lietuvos demokratinei darbo partijai. Jie panaikino Lietuvos šauktinių kariuomenę, nes jų akyse Lietuvai nebuvo jokio pavojaus. Buvęs Seimo Nacionalinio saugumo komiteto pirmininkas Vytautas Petkevičius dažnai ir viešai pareiškėdavo: „Kam mums tos kariuomenės reikia.” Dabartinis Užsienio reikakų ministras 1996 metais vengė bendrauti su lietuvių kilmės JAV atsargos karininkais, kurie norėjo padėti paruošti Lietuvos kariuomenę pagal NATO standartus. Dabar jis ir jo kolegos dainuoja kitas daineles, nes reikia prisitaikyti prie Lietuvos rinkėjų pageidavimų.

Tol, kol Lietuvos kairieji užima aukštus valstybės postus ir turi daugumą Seime, mums visiems reikėtų suprasti, kad „kova už Lietuvos nepriklausomybę dar nebaigta”. Tikėkim, kad Lietuvos rinkėjai sugebės atskirti grūdus nuo pelų ir šiais metais išrinks į Seimą atstovus, kuriems rūpi Lietuvos laisvė, nepriklausomybė ir jos žmonių gerovė.

JAV ats.plk. Romas Kilikauskas
Springfield, VA

Redakcijos nuomonė nebūtinai turi sutapti su laiškų autorių nuomone.

TELKINIAI

„Vaiko vartai į mokslą“ ruošiasi tradiciniam metiniam veiklos pranešimui

RAMUNĖ KUBILIUTĖ

Š. m. vasario mėn. 7 d. 12:30 val. p. p. org. „Vaiko vartai į mokslą“ kviečia narius, rėmėjus ir organizacijos veikla susidomėjusius į metinį veiklos pranešimą Pasaulio lietuvių centro didžiojoje salėje. Bus pasidalinta informacija apie 2015 m. lėšų telkimą bei paramą Lietuvai, apie savanorių darbą su rizikos grupės šeimų vaikais, apie naujienas iš remiamų centrų bei apie ateities planus.

2015 metais organizacija neteko mielių rėmėjų, dirbusių ir organizacijoje – į Amžinybę iškeliauvo buv. ilgametis išdininkas Ramojus Vaitys (balandžio 15 d.), ilgametis organizacijos tinklalapio meistras ir rėmėjas Pranas Pranckevičius (gegužės 30 d.), buv. ilgametė valdybos narė, charakterio ugdymo programų redakcinio komiteto narė, pedagogė Danutė Dirvonienė (lapkričio 27 d.) ir buv. ilgametė valdybos narė Regina Kučienė (gruodžio 9 d.). Bendražygiai prisimins jų pasišventimą organizacijos misijai, dėkoja visiems, aukojusiems jų atminimui ir pasiryžta toliau tęsti darbą Lietuvos vaikų labui.

Org. „Vaiko vartai į mokslą“ valdyba palaiko nuolatinį ryšius su remiamų centrų vadovėmis Lietuvoje, o iš jų sužinoma apie centrų naujienas ir įgyvendintus projektus, mažus ir didesnius. Praėjusį rudenį dviejų remiamų centrų vadovės pareiškė padėką mirusios narės, Čikagoje gyvenusios rėmėjos a.a. Irenos Bukavackienės šeimai, kuri velionės atminimui per organizacijos valdybą parėmė meno projektus (mezgimo ir nėrimo vašeliu) Kazlų Rūdoje ir Varėnoje. Iš Kazlų Rūdos rašė vadovė Renata Andriušienė: „Vaikų dienos centro ‘Šypsniukas’ vaikai buvo supažindinti su nėrimo vašeliu technika... Šis išbandymas pareikalavo daug susikaupimo ir kantrybės, tačiau tikslas pasiektas. Kiekvienas didžiuojasi savo pirmąja pynute, iš siūlų gamintais įvairiais rankdarbiais... Taip mes lavinam vaizduotę ir kūrybiškumą“. Iš Varėnos rašė dienos centro „Svajonė“ vadovė Dalia Višinskienė: „Su didžiausia pagarba dėkojame a. a. Irenos šeimai už pagalbą ugdant mūsų jaunimą. Mokant juos kurti, dalintis idėjomis, juk svajoti, kurti ir dovanoti džiaugsmą kitiems taip malonu. Kai kuriuos numegztus darbus padovanosime dienos centrą lankančių vaikučių šeimoms šv. Kalėdų proga“.

Jaunimas šiapus Atlanto ištisė draugystės ranką savo bendraamžiams ir jaunesniems Lietuvoje. 2015 metų vasaros pradžioje penkiuose organizacijos „Vaiko vartai į mokslą“ remiamuose centruose savanoriškai dirbo 15 lietuvių kilmės, lietuviškai kalbančių moksleivių iš JAV. (Nuo 2000 m. organizacija parengė 76 savanorius tokiam artimo meilės darbui!) Vykimui į Lietuvą, darbui su rizikos grupės šeimų prieauglių juos ruošė valdybos

Kalėdų šventė Šateikiuose

narė Rita Vencloviene ir tarybos narė Daina Čyviene. Savanorius į Lietuvą palydėjusi ir jų buvimą Lietuvoje koordinavusi Daina Čyviene apibūdino juos taip: „Jie – išeivijos ambasadoriai Lietuvoje“.

Žemaičių Kalvariją prieš Kalėdas pasiekė Čikagos ir apylinkių Daimanto Dielininkaičio ateitininkų kuopos 7–8 sk. mergaičių ir jų globėjos Viltutės Siliūnienės dovanėlė, su meile iš siūlų surištos spalvingos draugystės apyrankės ir sveikinimo atvirutė. Dienos centro „Vilties vėrinėliai“ „Facebook“ svetainėje rašoma: „Apyrankės sukrito į vėriniečių adventinius gerų darbų maišelius, kuriuos pasiims prieš šventes. Nuoširdžiausias ačiū“.

Organizacijos remiamuose dienos centruose švenčiamos gimtadienio ir kitos svarbios šventės, kurios rizikos grupės šeimose kartais lieka neprisimintos. Centruose vadovės puoselėja švenčių dvasią ir moko tradicijų. Žemaičių Kalvarijos „Vilties vėrinėliuose“ vyko Kūčių „repeticija“, t.y. dar

prieš šventės centro lankytojai ir vadovės kartu dalyvavo šv. Mišiose, kalbėjo „Tėve mūsų“ malda, laužė kalėdaičius, ragavo pačių pagamintų Kūčių patiekalų. Tai buvo bandymas „pagauti“, kas vyksta Kūčių vakarą...

Bendrai maldai ir pabendravimui taip pat buvo sukvieisti „Vilties vėrinėliams“ talkinantys (vietiniai) vadovai ir savanoriai, o prieš šventės centro lankytojai su vadove aplankė ir dovanėlėmis apdovanojo savo draugus ir geradarius (senelių namų gyventojus ir suaugusius savanorius, kurie centre jiems skiria savo laiką ir dalijasi žiniomis bei talentais). Centro „Facebook“ svetainėje centro vadovė Jolanta Virbickienė priminė šių užsiėmimų tikslą: „Koks džiaugsmas turėti kam padėkoti už bendrystę!“

Soc. darbuotoja Laura Grudikienė iš Šateikių rašė, kad gruodžio mėnesio pabaigoje į Šateikių vaikų dienos centro salę svečiai rinkosi pažiūrėti vaikų vaidinimo „Kelionė į Betliejų“. Tai Kūdikėlio Jėzaus gimimo istorija. Tą

laikotarpį primenantį jaunųjų artistų aprangą ir paruoštą sceną vaidinimui nukėlė visus į istorinę praeitį. Artistai ir žiūrovai vaidinimo metu išgyveno stebuklo išsipildymo jausmą, kurį dar labiau sustiprino vaidinimo pabaigoje visų kartu sugiedota giesmė „Tyli naktis“. Po vaidinimo centro darbuotojai, savanoriai, lankytojai ir svečiai sėdo prie stalo. Tuo pačiu metu buvo dovanojamos dovanos ir reikiamos padėkos.

Iš Kazlų Rūdos organizacijai buvo atsiųsti nuoširdžiausi „Šypsniuko“ bendruomenės sveikinimai. Sveikinimus persiuntusi vadovė Renata Andriušienė linkėjo:

*Po eglutės Jums linkim rasti
pačių brangiausių dovanų:
jėgų pradėtus darbus tęsti,
stiprybės, polėkių, svajų,
sveikatos taure pilnutėlę,
naujų minčių, skambių dainų
ir įkvėpimo kibirkštėlę
bei šypsenų – džiugių, šviesių.*

Graziais švenčių linkėjimais ir baigiasi šios kelios nuotrupos iš 2015 metų org. „Vaiko vartai į mokslą“ ir jos remiamų centrų veiklos. Metai buvo kupini atliktų darbų bei netekčių, pasitenkinimo įgyvendintais užsimojimais, padėkos rėmėjams ir pasiryžimo žvelgiant į ateitį.

Kviečiame Čikagos ir apylinkių lietuvių visuomenę dalyvauti veiklos pranešimo popietėje vasario 7 d., kurios metu bus proga pasivaikinti, pabendrauti ir plačiau aptarti buvusią ir būsimą veiklą Lietuvos vaikų labui. Lietuvos vaikai mums visiems rūpi, nes jie – Lietuvos ateitis.

Organizacijos tinklalapis: www.childgate.org, „Facebook“ svetainė: <http://tinyurl.com/ocje5ek> informacija: vvm@childgate.org.

Naujieji metai Dievo Apvaizdos parapijoje

REGINA JUŠKAITĖ-ŠVOBIENĖ

Po pavasariško oro Naujų metų diena buvo su sniegu, šalta ir apsiniaukusi.

Dievo Apvaizdos parapijos nariai ir svečiai penktadienį, sausio 1-ąją, parapijos bažnyčioje susirinko švęsti 2016-ųjų metų pradžios. Iškilmingas šv. Mišias aukėjo klebonas kun. Gintaras Antanas Jonikas, vargonavo ir giesmes giedojo Juliegħa Norusevičiūtė, Mišioms patarnavo Juozas Orentas.

Savo prasmingame pamoksle kun. G. A. Jonikas kalbėjo apie Švč. Mergelės Marijos gimdytojos šventę – motinystę, apie popiežiaus Pranciškaus paskelbtus Gailestingumo metus. Mūsų parapijoje visus metus bus kalbamos specialios maldos bei Seselės Faustinos vainikėlis. Jas koordinuos klebonas ir biblijos studijų mokytoja Danutė Sirgedienė. Sveikindamas pa-

Dalyviai gieda „Ilgiausių metų“. Birutė ir Jonas Svėrai, Vytas ir Ramutė Petruliai, Jaunis Gilvydis dr. Romualdas Kriaučiūnas, Yolanda ir LR garbės konsulas Detroite Algis Zaparackai.

rapijiečius ir svečius klebonas ragino džiaugtis tuo, ką turime, ir būti dėkingiems už kiekvieną mums skirtą dieną. Taip pat palietė ateinančių metų parapijos uždavinius ir linkėjo išsipildyti mūsų pačių norams.

Po šv. Mišių gražus būrelis para-

pijiečių susirinko į šventiškai papuoštą parapijos svetainę pokyliui. Kiekvienas ant stalo rado sveikinimą: „Žmogus visuomet ko nors ieško: tarp žvaigždžių – žvaigždės, tarp žmonių – žmogaus. Lai ši žvaigždė, kurios Tu ieškojai, būtų kuo šviesesnė, o gy-

venimo kelyje būtų daugiau gerų žmonių. Laimingų Naujųjų 2016-ųjų metų!”, taip pat žinių apie lietuvių Naujų Metų šventimo papročius, būrimus ir spėjimus.

Šventės programą vedė šių eilučių autorė. Sveikindama svečius jau trečią kartą parapijoje suruoštoje Naujųjų Metų šventėje, ji citavo Eklezias-to žodžius iš Šv. Rašto apie laiką: „Laikas gimti ir laikas mirti; laikas sodinti ir laikas rauti, kas pasodinta. Laikas žudyti ir laikas gydyti; laikas griauti ir laikas statyti. Laikas išmėtyti akmenis ir laikas juos surinkti...”

Tradiciją švęsti kartu Naujųjų Metų šventę atsivežėme iš buvusios Šv. Antano parapijos.

Po to pagerbėme mirusiuosius. Svetainės centre buvo pastatytas staliukas linine staltiese, o ant jo – trispalvės žvakutės. Pirmąją už Lietuvoje ir JAV esančius dvasininkus, lietuviškas parapijas, parapijiečius, geradarius bei už savo mamytę Filomeną Jonikienę uždegė klebonas kun. Gintaras A. Jonikas. Antrąją žvakutę – už rašytojus, poetus, žurnalistus, kurie skleidė lietuvišką žodį, garsino mūsų kraštą ir Lietuvos vardą, uždegė dr. Romualdas ir Gražina Kriaučiūnai. Trečiąją – už Lietuvių Bendruomenę ir lietuviškų organizacijų narius – skautus, Lietuvos vyčius, ateitininkus, Lietuvos Dukterų draugiją – uždegė LR garbės konsulas Detroit Algis Zaporackas. Mirusieji buvo pagerbti tylos minute.

Po kun. G. A. Joniko naujametinių linkėjimų Dievo palaimos, ramybės, taikos ir ypač geros sveikatos 2016-aisiais, vienybės ir artimo meilės pakėlėme šampano taures ir sugiedojome „Ilgiausių

metų”. Klebonui palaiminus vaišes vaišinomės kulinarės Regina Greenhalgh gardžiais patiekalais. Nieko netrūko, nebent gulbės pieno. Skambėjo lyriškos melodijos. Vieni kitus sveikinome ir vieni kitiems dėkojome už gerus darbus ir gerus žodžius bei patarnavimus, taip ir šeimininkei už šaunias vaišes, o Susan Bubnelis, Vandutei Šiurkaitei-Shottroff ir Nijolei Brazienei – už visokeriopą pagalbą ruošiant šią šventę.

Vėliau parapijos svetainėje pasigirdo varpeliai, – iš tolimos šiaurės atkeliavo Senelis Šaltis su didžiuliu maišu dovanų ir šampano buteliu. Jis

Ugninės beždžionės metų proga visiems dalyviams padovanojo po apelsiną ir paragino šiais metais valgyti daug vaisių, o atvažiavus į parapiją nepamiršti aplankyti Reginos virtuvės, kur gaminamas geras ir sveikas maistas. Atsisveikindamas Kalėd Senelis šių eilučių autorei įteikė šampano butelį. Po to klebono vadovaujami dainavome.

Naujų Metų pobūvio ruošos komitetą sudarė: klebonas kun. G. A. Jonikas, Susan Bubnelis ir organizatorė Regina Juškaitė-Švobienė. Parapijos tarybos vardu dėkojame talkininkams už darbą ir patarimus.

Dalis šventės dalyvių: Regina Garliauskaitė-Goebel, Barbara Jones, Nijolė Brazienė, Susan Bubnelis, Regina Juškaitė-Švobienė, Richard Goebel, Vandutė Shottroff, Kęstutis ir Aldona Šontos. Autorės nuotraukos

Lietuvoje pažymėtas dail. M. B. Stankūnienės gimtadienis

ANTANAS ŽILINSKAS

Iškili, JAV ir Lietuvoje pamilta, dailininkė Magdalena Birutė Stankūnienė Trijų Karalių dienos išvakarėse atšventė savo 91-ąjį gimtadienį.

„Aš dar tapau”, – džiugiai kalbėjo, ją praėjusį rudenį aplankiusiai kraštiečiai, Marijampolės M. B. Stankūnienės galerijos vedėjai, Onutei Surdokienei. Jau tapo tradicija Marijampolėje ir Vilkaviškio Paežerių dvare, Trijų Karalių dienos išvakarėse, susirinkti dailininkės gerbėjams ir prisiminti jos labdarinius darbus.

Kadaise lankydamasi Paežerių dvare ji atkreipė dėmesį į apleistą, griūvančią dvaro ledainę. Su jai būdingu humoru ir įžvalga, tuomet tarstelėjo: „Restauruokite šį pastatą, ir aš jums dovanų atsiųsiu savo darbų”.

Taigi sausio 5-ąją į prieš keletą metų restauruotą, jaukią dvaro ledainės salę susirinkę dailininkės gerbėjai, išvydo naujausius, ką tik prieš Kalėdas į Vilkaviškio krašto muziejų atsiųstus, jos batikos darbus.

Dailininkės 91-ojo gimtadienio šventės vedėja muziejininkė Vida Matusevičienė, pristatiusi jos dovanotus paveikslus, priminė ir jos vingiuotą gyvenimo kelią, kurį lydėjo begalinė meilė Lietuvai. Dar sovietmečiu nuo 1970 metų, užmezgusi ryšius su Lietuvos Dailės muziejaus direktoriumi Romualdu Budriu, M. B. Stankūnienė pradėjo siųsti į Lietuvą savo paveikslus, kurie papuošė muziejų sales nuo Plungės iki Biržų. Savo darbais džiugina ligoninių, bibliotekų lankytojus Vilniuje, Marijampolėje, Vilkaviškyje.

Pasak, Vidos Matusevičienės, Magdutė iš gimtųjų Oželių kaimo (Šunskų parapija), į savo kūrinius įpynė gimtojo kaimo ilgesį, senelio Motiejaus pasakas, kelionių po pasaulį išpūdžius. Daug ko ji kaip grafikė išmoko iš kraštiečių dailininkų: Viktoro Petravičiaus, Vytauto Kazimiero Jonyno.

Renginio viešnia Onutė Surdokienė, sauganti ir puoselėjanti dailininkės palikimą Marijampolės kultūros centro M. B. Stankūnienės galerijoje, pristatė jos iniciatyva sukurtą filmą „Mecenatė”, kurį 2015 metų rudenį, kaip padėkos ženklą, atvežė į Čikagą ir padovanojo Magdutei. „Kalbėjomės kol sutemo...”, – prisiminimais iš viešnagės pas dailininkę dalijosi Onutė Surdokienė.

„Tai ką turėjau brangiausio, atidaviau gimtojo Vilkaviškio krašto muziejui”, savo prisiminimuose

Su dailininkės M. B. Stankūnienės dovanomis (iš k.): Rimantas Vaičaitis, Romas Šunokas, Rasa Laukaitienė, Vilija Gilienė. Kęstučio Inkratos nuotr.

rašė M. B. Stankūnienė.

Pasak, muziejaus vadovės Elenos Rupeikienės, „mūsų Magdutė iš vaikystės pamėgusi dalinti dovanas”, ši kartą jomis pagerbė Pasaulio Kybartiečių draugiją, Vilkaviškio „Aušros” gimnaziją ir Vilkaviškio savivaldybės viešąją biblioteką.

Dailininkė jiems atsiuntė neįprastų dovanų. Tai žaismingi batikos darbai, Magdutės dedikuoti pagerbiant jos kraštiečius ir bičiulius, fotomenininką Algimantą Kežį, žurnalistą Edvardą Šulaitį. Šias dailininkės dovanas Elena Rupeikienė pagarbiai įteikė Pasaulio Kybartiečių draugijos atstovui Rimantui Vaičičiui ir Kybartų seniūnui Romui Šunokui. Kiti du darbai irgi skirti pagerbti kraštiečiams poetams, Kaziui Bradūnui ir Julijai Švabaitėi-Gylienėi. Šios dovanos įteiktos Vilkaviškio „Aušros” gimnazijos direktoriaus pavaduotojai Rasai Laukaitienei ir Vilkaviškio Savivaldybės viešosios bibliotekos direktorei Vilijai Gilienei. Beje, pastate, kur įsikūrusi biblioteka, iki karo veikė gimnazija. Čia mokėsi daugelis iškilų menininkų, kuriuos M. B. Stankūnienė buvo lemta sutikti išėivijoje. Tarp jų – J. Švabaitė-Gylienė, P. Orentaitė-Janutienė, K. Bradūnas.

Vakaro, skirto dailininkės M. B. Stankūnienės 91-ajam gimtadieniui, šiltą ir jaukią nuotaiką suteikė ne tik padėkos ir prisiminimų žodžiai skirti mecenatei, bet ir skaidri jaunojo pianisto Igno Rutkausko atlikta fortepijoninė muzika.

Apie dailininkę M. B. Stankūnienę sukurto filmo „Mecenatė” kopijos pasieks Vilkaviškio rajono savivaldybės mokyklas ir kultūros įstaigas, sakė filmo kūrėja Onutė Surdokienė. Jaukaus ir šilto gimtadienio vakaro dalyviai dar ilgai dalijosi prisiminimais iš susitikimų su M. B. Stankūniene prie muziejaus dailininkės Jūratės Rutkauskienės paruoštos vaistažolių arbatos puodelio ir vaišindamiesi M. B. Stankūnienės pamėgtu saldumynu, lietuvišku saldžiu skruzdėlynu, kurį dailininkės gimtadieniui iškepė muziejininkė Vida Matusevičienė.

Išaušus vasaros turistiniam sezonui Paežerių dvaro ir muziejaus lankytojai galės pasidžiaugti dailininkės M. B. Stankūnienės kūrinių, atkeliavusių iš anapus Atlanto.

Antanas Žilinskas – Vilkaviškio krašto muziejaus muziejininkas-istorikas

Vilniaus forumas iškėlė uždavinį – sugrąžinti suverenitetą Tautai

Sausio 9 d. Vilniuje, Lietuvos nacionaliniame muziejuje įvyko Vilniaus forumas tema „Inteligentijos vaidmuo Lietuvai iškilusių geopolitinių grėsmių akivaizdoje“. Forume susirinkę pilietišškai aktyvūs kultūros, mokslo ir verslo atstovai aptarė galimą visuomenės ir tautos vaidmenį Lietuvai XXI a. pradžioje susidūrus su naujai iškilusiais egzistenciniais išlikimo iššūkiais.

Pasak forumo rengėjų, tiesioginiu akstiniu surengti šį renginį tapo pilietiškas susirūpinimas, jog pasaulyje didėjant geopolitinei sumaiščiai ir iš jos kylančioms grėsmėms valstybei, Lietuvoje tvyro su-svetimėjimas ir nepasitikėjimas tarp valdžios ir piliečių. Turtinės nelygybės ir socialinės atskirties mastai yra vieni didžiausių ES, o lietuviai yra viena sparčiausiai emigruojančių ir nyks-tančių Europos tautų. Nebekontro-liuojamai suverenumą prarandanti Lietuvos valstybė yra periferinis ES kraštas, kurio dabar turimos partne-rių suteiktos saugumo garantijos nėra besąlygiškai tvirtos, – teigia formumo rengėjai.

Forumo dalyviai įsitikinę, kad Lietuvos valstybės ir tautos išsaugo-jimas turi būti ne tik valdžios, bet ir

Forumo rengėjai su svečiais.

Rengėjų nuotraukos

mo ir nebevykdo savo pagrindinės mi-sijos – kurti pozityvią Lietuvos ateit-ies viziją, moraliai įkvėpti bei vi-siems šalies piliečiams naudinga linkme kreipti valstybės plėtros pro-jektą. Šalies valdantiejiems inteli-gentų nusišalinimas nuo viešųjų rei-

suomeniniame ir politiniame Lietuvos gyvenime, tačiau tai jokių būdu ne-reiškia, kad bus dalyvaujama rinki-minėse politinėse kovose dėl valdžios arba bus ieškoma remtinų jos sie-kiančių ir dėl jos kovojančių politinių darinių. Forumas neketina remti jokių

bei atkuriamas kol kas tik nuosekliai siaurinamas tautos suverenumas”, – teigia vienas forumo rengėjų, filosofas doc. dr. Kęstutis Dubnikas.

Vilniaus forumas – pilietinė ini-ciatyva, kurios tikslas yra gaivinti valstybinę savimonę ir ugdyti politinę lietuvių tautą, vėl gebančią būti sa-varankišku politikos ir istorijos su-bjektu bei pasiruošusią į politinę dar-botvarkę grąžinti Lietuvos valstybės realaus suvereniteto atkūrimo klau-simą.

Forumo dalyviai pabrėžė, kad tik vėl tapusi suverenia šalimi Lietuva bus ne tik deramai pasirėngusi įveik-ti jai iškilusias grėsmes, bet ir taps vi-sateise demokratiniiais pagrindais per-tvarkytinos ES kaip laisvų ir lygių tau-tų bei valstybių Sąjungos dalyve bei sa-varankiška ir gerbiama tarptautinės valstybių bendrijos nare.

„Sutartinai ir kryptingai dirbda-mi sulauksime dienos, kai Vilniuje – amžinoje Lietuvos sostinėje – susi-rinks politinės lietuvių tautos atgi-mimą paskelbsiantis visos šalies pa-triotiškų piliečių forumas. Neabejo-jame, kad tai bus forumas, pajėgsian-tis vėl iškelti ir į politinę darbotvarkę įtraukti iš tautos atimtų suverenų galių susigrąžinimo ir demokratinės Lietuvos Respublikos suvereniteto at-kūrimo klausimą. Mes tikime: Lietu-va gyva, Lietuva pabus, Lietuva pri-sikels ir gyvuos per amžius”, – rašoma Forumo dalyvių skelbiamoje dekla-racijoje.

Alkas. It

Vilniaus forume „Inteligentijos vaidmuo Lietuvai iškilusių geopolitinių grėsmių akivaizdoje“ buvo priimta dalyvių deklaracija, kurios vienas iš uždavinių – kurti ilgalaikę lietuvių tautos bei valstybės plėtros strategiją.

tam tikslui susitelkusios visos šalies visuomenės pirmutinis rūpestis ir už-davinys. Organizatorių teigimu, pi-lietiniu forumu siekiama išvengti is-torinės klaidos, kai Lietuvos visuo-menę tragiškai 1940 m. įvykiai užklupo nepasiruošusią ir ji tik pavėluotai pradėjo dalyvauti sprendžiant šalies li-kimą.

Forume buvo priimta Vilniaus fo-rumo dalyvių deklaracija, kurioje vie-nu iš uždavinių numatyta bendromis pastangomis kurti laikmetį atitin-kančią pozityvią ir ilgalaikę lietuvių tautos bei valstybės plėtros strategiją. Forumo teigimu, ši strategija turėtų tapti alternatyva valstybės ir tautos tvarumo laiduoti negebančiai ir su jos nykimo tendencijomis susitaikančiai strategijai „Lietuva 2030“.

Kaip teigia vienas iš Vilniaus fo-rumo rengėjų, režisierius Jonas Vaitkus, tokio forumo idėja jau senokai sklandė visuomenėje, tad atėjo metas ją pagaliau įgyvendinti.

„Lietuvių inteligentija visada tu-rėdavo ypatingą vaidmenį tautos is-torijoje. Tačiau šandien ji pasitrau-kusi arba išstumta iš viešojo gyveni-

kalų visada yra labai naudingas ir pa-rankus. Šandien tai jiems leidžia netrukdomai įgyvendinti sau priim-tiną ‘globalios Lietuvos’ viziją, kuria pridengiamas neišvengiamu laiko-mas lietuvių tautos ir valstybės iš-nykimas. Tačiau tokia nuostata mums nėra priimtina. Todėl šian-dien privalome stengtis pateikti vi-suomenei strateginę krašto plėtros vi-ziją ir pakviesti tautą telktis naujų iš-šūkių akivaizdoje bei kartu su ja rei-kalauti esminių Lietuvos gyvenimo pokyčių. Šiandienos renginyje į šiuos klausimus buvo atsakyta teigiamai, o priimta deklaracija rodo rimtą Lie-tuvos inteligentijos atstovų nusitei-kimą ryžtingai ir sutelktai veikti”, – sakė režisierius J. Vaitkus.

Vilniaus forumo dalyvių priim-toje deklaracijoje skelbiama nuosta-ta, kad Lietuvą galima išsaugoti ne tik valdžios, bet pirmiausia sutelktomis visos tautos ir visoms šalyje gyve-nančioms tautinėms bendrijoms pri-klausančių patriotiškų piliečių pa-stangomis.

„Vilniaus forumo dalyviai suta-rė, jog būtina pilietišškai dalyvauti vi-

kandidatų artėjančiuose rinkimuose. Šandien uždaviniai kiti – privalome taikiomis demokratinėmis priemonė-mis siekti, kad tautai būtų sugrąžintos iš jos atimtos pilietinės ir politinės teisės, įgyvendintos būtinos politinės, ekonominės ir socialinės reformos

Walter Barkauskas, gyvenantis **Whitestone, NY**, kartu su metinės „Draugo“ prenumeratos mokesčiu atsiuntė 50 dol. Jūsų parama dar ilgam išsaugos gimtąją kalbą išieivijoje.

John Labanauskas, gyvenantis **St. Pete Beach, FL**, pratęsė metinę „Draugo“ prenumeratą ir paaukojo 50 dol. Nuoširdus ačiū, kad remiate lietuvišką spausdintą žodį.

Stasys Dubauskas, gyvenantis **Clarendon Hills, IL**, kartu su metinės „Draugo“ prenumeratos mokesčiu atsiuntė 50 dol. Dėkojame už ne vienerių metų paramą.

Ann Rociūnas, gyvenanti **Independence, OH**, pratęsė metinę „Draugo“ prenumeratą. Dėkojame, kad suprantate nelengvą laikraščio finansinę padėtį ir paaukojote 50 dol.

Parengė Vitalius Zaikauskas

LIETUVA IR PASAULIS

Paminės Lietuvos laisvės gynimo 25-metį

Vilnius (ELTA) – Trečiadienį Seime, Kovo 11-osios Akto salėje, įvyks iškilmingas minėjimas, skirtas Laisvės gynėjų dienos 25-osioms metinėms. Įžanginį žodį tars Seimo pirmininkė Loretą Grauzininė, renginio metu kalbės Prezidentė Dalia Grybauskaitė, kruvinąją sausio 13-osios naktį prie Seimo rūmų kartu su laisvės gynėjais budėjęs kunigas Robertas Grigas, Greitosios medicinos pagalbos stoties direktoriaus pavaduotoja Van-

da Pumputienė, prie TV bokšto sužeistas Vilniaus universiteto profesorius habilituotas daktaras Arūnas Ramanavičius, barikadų statytojas Ričardas Jasponis, Lietuvos studentų sąjungos prezidentas Paulius Baltokas.

Renginio metu dainuos chorai „Ažuoliukas“ ir „Liepaitės“. Po iškilmingo minėjimo vidurdienį Nepriklausomybės aikštėje vyks Valstybės vėliavos pakėlimo iškilmės.

VRM siūlo atsisakyti policijos atašė

Vilnius (Vyriausybės info) – Vidaus reikalų ministerija (VRM) siūlo naikinti policijos atašė pareigybes Lietuvos ambasadoje Ispanijoje ir Airijoje bei įsteigti šią pareigybę Nyderlandų Karalystėje. Vyriausybei siūloma priimti tai numatantį nutarimą. Teigiama, kad policijos atašė Ispanijoje ir Airijoje neskiriami jau nuo 2009 metų birželio mėnesio. Tuo metu pareigūnai atšaukti taupant lėšas. Tada skelbta, kad dviejų atašė atšaukimas per metus leis sutaupyti

apie 800 tūkst. litų (apie 232 tūkst. eurų).

„Atsižvelgiant į tai, kad su Airijos ir Ispanijos Karalystės teisėsaugos institucijomis intensyviai bendradarbiaujama tiesiogiai, kitais turimais tarptautinio bendradarbiavimo įrankiais, nėra poreikio turėti atskirų specialiųjų atašė pareigybių šioms šalims“, – teigia VRM.

Tuo metu policijos atstovas Nyderlanduose vykdytų ir Lietuvos Europolo ryšių pareigūno funkcijas.

Neramina nesaugios atominės elektrinės

Vilnius (Prezidentūros info) – Prezidentė Dalia Grybauskaitė pavasarį vyks į Washingtoną, kur dalyvaus branduolinio saugumo viršūnių susitikime.

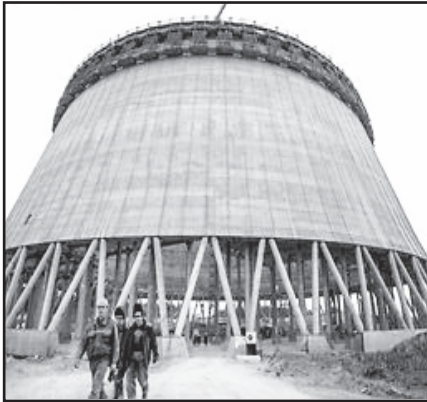
„Mums svarbu, kad tos atominės elektrinės, kurios yra ne Europos Sąjungos teritorijoje, o šalia, ir ypač šalia Lietuvos, atitiktų visus griežčiausius saugumo reikalavimus“, – apie Lietuvos interesus branduolinio saugumo viršūnių susitikime sakė prezidentės patarėja Živilė Didžgalvienė.

Lietuva teigia, kad atominė elektrinių Baltarusijoje ir Rusijos Karaliaučiaus krašte projektai vystomi nepaisant tarptautinių saugumo reikalavimų. Lietuvos energetikos ministras Rokas Masiulis kreipėsi į Latvijos, Estijos, Lenkijos ir Suomijos ministrus ragindamas nepirkti elektros iš Baltarusijoje ir Rusijos Karaliaučiaus srityje statomų atominė elektrinių.

Prezidentė D. Grybauskaitė branduolinio saugumo viršūnių susitikime dalyvaus trečią kartą, 2014 m. ji buvo susitikimo Hagoje, o 2012 m. – Seule da-

lyvė.

Šiame susitikime be pasaulio valstybių įprastai dalyvauja kelios tarptautinės organizacijos – Europos Sąjunga, Interpolas, TATENA, Jungtinės Tautos. Reguliariu tapęs viršūnių susitikimas pradėtas rengti JAV prezidento Barack Obama iniciatyva. Prezidentė su darbo vizitu į Washingtoną išvyks kovo 30 ir grįš balandžio 4 d.

Statomoji Astravo AE yra vos už 50 km nuo Vilniaus. Delfi.lt nuotr.

Už šnipinėjimą – 6 metais nelaisvės

Vilnius (BNS) – Generalinė prokuratūra prašo buvusį kariuomenės paramediką Andrejų Ošurkovą pripažinti kaltu dėl šnipinėjimo Baltarusijai. Vilniaus apygardos teismo posėdyje prokuroras paprašė kaltinamajam skirti šešerių metų laisvės atėmimo bausmę. Ne viešame teismo posėdyje savo kalbą taip pat pasakė A. Ošurkovo advokatas. Kitame teismo posėdyje kaltinamajam bus suteikta paskutiniojo žodžio teisė. Jis pripažįsta savo kaltę.

A. Ošurkovas, kuris tarnavo Lietuvos Didžiojo kunigaikščio Algirdo mechanizuotame pėstininkų batalione, buvo sulaikytas 2014 m. sausį. Valstybės saugumo departamentas (VSD) 2014 m. gruodį pranešė nustatęs, kad A. Ošurkovą Baltarusijos gynybos ministerijos Generalinio štabo Vyriausios žvalgybos valdyba užverbavo Baltarusijoje ir tikslingai infiltravo į Lie-

tuvos kariuomenę atlikti specialioms užduotims. Įtariama, kad duomenys Baltarusijai buvo perduodami penkerius metus, už perduotą informaciją kaltinamasis gaudavo pinigų.

Ši valdyba domėjosi Lietuvos kariuomenės padalinių turima karine technika, ginkluote, pastatų paskirti-mi, dalyvavimu tarptautinėse NATO operacijose (misijose), standartinių operacijų planais, įvairiais kariniais mokymais, informacija apie konkrečiuose padaliniuose ar tarnybose tarnaujančių asmenų skaičių, norėjo sužinoti jų vardus, asmenines charakteristikas bei moralines psichologines nuostatas, dienotvarkę, t. y. apie viską, kas susiję su Lietuvos kariuomene, turima karine technika, karių ruošimo programomis, pratybomis, Lietuvos kariuomenės objektais ir jų paskirti-mi.

Olandų „ne“ pradžiugintų Maskvą

Haga (BNS) – Europos Komisijos vadovas Jean-Claude Juncker paragino Olandijos piliečius neprieštarauti Europos Sąjungos (ES) bendradarbiavimo su Ukraina sutarčiai, perspėdamas, kad tai gali atverti duris krizei žemyne.

Nyderlanduose per pilietinę kampaniją, kurią inicijavo trys itin euroskeptiškos grupės, surinkta daugiau kaip 300 tūkst. parašų referendumui dėl šios sutarties surengti po trijų mėnesių.

Pasak politologų, balandžio 6 d. numatomu referendumu siekiama išreikšti platesnį olandų euroskepticizmą, negu vien tik nepritarimą prekybos sutarčiai, kuri skatina glaudesnę Briuselio bendradarbiavimą su Kijevu.

„Nepaverskime šio referendumo balsavimu apie Europą, – ragino olan-

dus J.-C. Juncker. – Aš nuoširdžiai tikiu, kad (olandai) nebalsuos už tai, kas nėra susiję su pačia sutartimi“. Jei olandai balsuotų prieš Kijevą ir ES sutartį, daugiausia naudos turėtų Rusija, nurodė jis.

Ukrainos ir ES laisvosios prekybos sutartis, įsigaliojusi sausio 1 d., skatina Ukrainą siekti ES narystės. Laisvosios prekybos sutartis yra dalis platesnės asociacijos su ES sutarties, pasirašytos 2014 m. birželio pabaigoje, kuri daugeliu atžvilgiu nulėmė drastišką Ukrainos santykių pablogėjimą su Maskva, įtūžusia, kad jai anksčiau buvęs pavaldus Kijevs grėžiasi į Vakarų.

Nyderlanduose lapkritį lankydamasis Ukrainos prezidentas Petro Poroshenko ši sutartį pavadino naujos eros Ukrainai pradžia.

Kelne smurtavo užsieniečiai

Diusseldorfas (BNS) – Vokietijos pareigūnai pranešė, kad beveik visi įtariamieji dėl smurtinių išpuolių per Naujųjų metų sutiktuves, dauguma kurių buvo įvykdyti prieš moteris Kelne ir kituose Vokietijos miestuose, yra užsienio kilmės asmenys.

Šiaurės Reino-Vestfalijos žemės vidaus reikalų ministras Ralf Jaeger, atsakingas už Kelne Naujųjų metų naktį surengtų išpuolių prieš moteris tyrimą, pranešė, kad įtariamieji „beveik išimtinai“ susiję su migracija, dauguma jų – atvykėliai iš Šiaurės Afrikos ir arabų šalių.

Pareigūnas nurodė, kad tarp įtariamųjų yra neseniai į Vokietiją atvykę migrantai. Ministras, be kita ko, apkaltino Kelno policiją padarius „rimų klaidų“.

Po gruodžio 31-ąją surengtų iš-

puolių policija sulaukė daugiau kaip 500 skundų, iš jų 40 proc. susiję su seksualiniu smurtu.

Į šį incidentą sureagavo ir popiežius Pranciškus, pareiškęs, kad šie išpuoliai gali pakenkti „humanistinei Europos dvasiai“. Pasak pontifiko, milžiniškas migrantų srautas sukėlė problemų, tačiau žemynas gali rasti pusiausvyrą tarp piliečių apsaugos ir pagalbos migrantams.

R. Jaeger pirmadienį pranešė, kad šiuo metu procesiniai veiksmai yra pradėti prieš 19 įtariamųjų. Tarp jų – 14 vyrų iš Maroko ir Alžyro. 10 įtariamųjų yra prieglobsčio prašytojai, devyni iš jų atvyko į Vokietiją ne anksčiau kaip 2015-ųjų rugsėjį. Vidaus reikalų ministerijos duomenimis, kiti devyni įtariamieji gyvena Vokietijoje neteisėtai.

Ginklų pardavimai JAV auga

Washingtonas (ELTA) – Jungtinėse Valstijose ginklų pardavimai auga kaip tik tuo metu, kai šalies prezidentas Barack Obama nuošiai įvesti griežtesnius ginklų įsigijimo ir laikymo kontrolės įstatymus.

Ginklų gamintojos „Smith & Wesson“ ir „Sturm Ruger“ akcijos pabrango po pranešimų apie stiprius pardavimus paskutiniaisiais praėjusių metų mėnesiais. Naujausiomis „Smith & Wesson's“ prognozėmis, per tris

mėnesius iki sausio 31 d. bendrovės pardavimai turėtų siekti apie 175–180 mln. dolerių. Anksčiau buvo prognozuotas 150–155 mln. dolerių rodiklis.

JAV prezidentas B. Obama savo įsaku turėtų įvesti kelias priemones, turinčias sumažinti šalį drebinantį ginkluotą smurtą, apeidamas Kongresą. Ginkluotas smurtas JAV kasmet nusineša apie 30 tūkst. žmonių gyvybių.

Ispanija seka princesės ir jos vyro teismą

Palma de Mallorca, Ispanija (BNS) – Ispanijos princesė Cristina ir jos vyras stojo prieš teismą didžiulį pasaulio žiniasklaidos ažiotažą keliančiame procese.

Princesei ir jos sutuoktiniui iškelta byla dėl korupcijos papiktino šalį ir suteršė Ispanijos monarchijos reputaciją. Pora drauge atvyko į laikiną teismo salę Palma de Mallorca, kur vyks teismo procesas.

Karaliaus Felipe VI sesuo kaltinama mokesčių slėpimu, o jos vyras, buvęs olimpietis rankininkas Inaki Urdangarin – virtine nusikaltimu, tarp jų viešųjų lėšų pasisavinimu ir pinigų plovimu. Jei teismas pripažins princesę Cristina kalta, ji gali kalėjime praleis-

ti iki ketverių metų. I. Urdangarin gresia 19 metų laisvės atėmimo bausmė.

Keturis vaikus turinti pora neigia visus jiems pateiktus kaltinimus.

Princesė Christine ir jos vyras atvyko į teismą. The Gardien nuotr.

Faktografija – svarbus dalykas (I)

Vienas iškiliausių antinacinės ir antisovietinės rezistencijos dalyvių Juozas Brazaitis kaip ir visa Laikinoji vyriausybė šiandien susilaukia kaltinimų kolaboravimu su naciais ir dalyvavimu žydų žudynėse. Pirmą tokių įtarimų bangą mūsų dienomis Lietuvoje nusirito po 2012 metais įvykusio iškilmingo J. Brazaičio palaikų perlaidojimo Lietuvoje. Ant tą kartą – praėjusią vasarą, iškart po sovietinių Žaliojo tilto skulptūrų nukėlimo. Kartu su kitais lietuvių rezistentais (K. Škirpa, J. Noreika) šiandien kaip karo nusikaltėlis neretai pateikiamas ir pats J. Brazaitis. Vykstančios diskusijos provokuoja nepatogius klausimus. Ar iš tiesų kritiškai vertiname Laikinosios vyriausybės vadovą? Ar esame išsivadavę iš sovietinio istorinio pasakojimo apie 1941–ųjų įvykius Lietuvoje? Ar žinome savo istoriją? Šiais ir kitais klausimais kalbamės su rezistencijos studijoms ilgus metus paskyrusiu žurnalistu, filologu, knygos „Kalbėjime patys, girdėjime kitus. Tragiškieji istorijos 1940–1941 metai“ autoriumi Vidmantu Valiušaičiu.

– Juozo Brazaičio asmenybė Lietuvoje, bent tarp jaunimo, nėra gerai žinoma. Mokykliniuose vadovėliuose jis viso labo paminimas kaip Laikinosios vyriausybės vadovas, o žiniasklaidoje paprastai nuskamba kaltinimų fone. Kas tai per žmogus profesine ir politine prasme?

– Tai ryški asmenybė, tampa susijusi ne vien su XX a. lietuvių kova už laisvę, bet ir su literatūrologija, pedagogika, literatūros dėstymu mokykloje bei universitete. Tai buvo visų pirma talentingas literatūros mokslininkas, populiarus pedagogas, išraiškingas publicistas, o tik paskiau 1941 m. birželio sukilimo iškeltos Laikinosios vyriausybės švietimo ministras ir faktiškasis ministras pirmininkas. Už nuopelnus Lietuvai Prezidento Valdo Adamkaus 2009 m. birželio 26 d. jis po mirties apdovano-tas aukščiausiu valstybės apdovanojimu – Vyčio Kryžiaus ordino Didžiuoju kryžiumi. Apie savo įsijungimą į politiką J. Brazaitis yra sakęs: „Politinis valstybinis gyvenimas manęs niekada nedomino ir niekada netraukė. Bet jeigu teko į jį įsileisti, tai ne dėl pamėgimo, bet dėl reikalo. Kada buvo likviduoti tie draugai, kurie turėjo imtis politinio ir valstybinio gyvenimo ir jį vykdyti, teko kam nors juos pavaduoti. Pavadavau juos atlikdamas draugiš-

Dr. Rožė Šomkaitė su jaunimu prie Juozo Brazaičio kapo Prisikėlimo bažnyčios šventoriuje. Kaunas, 2012 m. gegužės 20 d.

kumo pareigą ir atlikdamas pareigą, kurią turėjo imti tie, kurie dar liko gyvi. Tą pareigą teko imti ne iš malonumo, bet teko imti daugiau kaip našta, kurią kas nors turėjo nešti.”

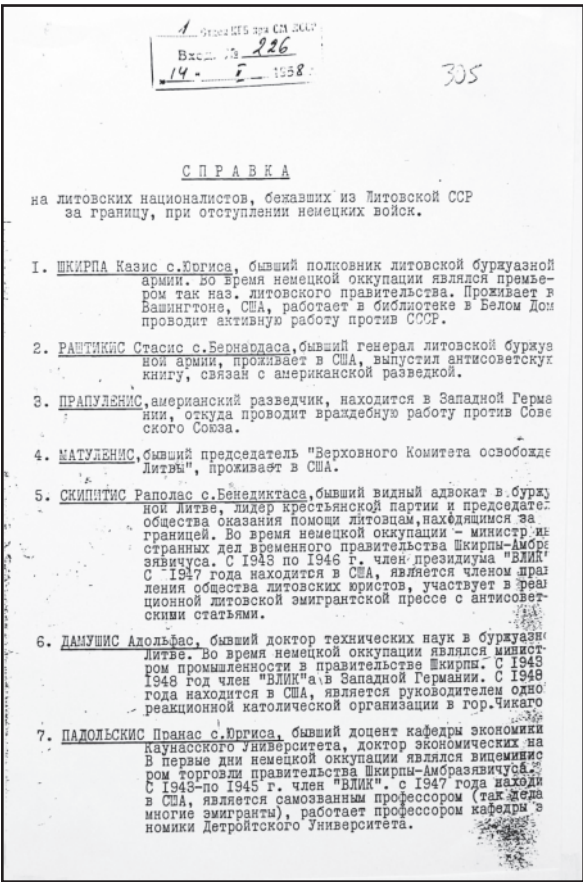
J. Brazaitis labiausiai žinomas kaip pasipriešinimo svetimųjų viešpatavimui simbolis, antinacinės ir antisovietinės rezistencijos ideologas. Daugeliui žinoma jo rezistencijos istorijos knyga „Vienų vieni”. Tačiau kaip literatūrologas, o ypač – pedagogas, literatūros mokytojas, jis žinomas mažiau, nors būtent literatūros sritis J. Brazaičiui buvo artimesnė ir jį traukė. Išėivija sugebėjo išleisti J. Brazaičio „Raštų” šešiatomį, tuo metu nepriklausoma Lietuva deramo dėmesio jam vis dar nėra parodžiusi.

– 2011 metais rašėte: „Apie Juozo Brazaičio reikšmę lietuvių tautos rezistencijai byloja ir tai, kad jį sovietai persekiojo visą gyvenimą. Dvasiškai naikino ir po mirties, bandydami suversti atsakomybę jam ir Laikinajai Lietuvos vyriausybei dėl nacių nusikaltimų okupuotoje Lietuvoje. Šmeižtas nesiliovė net ir tada, kai JAV Kongreso komisija nustatė, kad kaltinimai J. Brazaičiui nepagrįsti.” Sakytum, nepaprastai iškalbina citata, nuo kurios galima atsispirti. Visų pirma, ką reiškia „suversti atsakomybę dėl nacių nusikaltimų”? Juk Laikinoji vyriausybė skelbėsi turinti valdžią Lietuvos tautos pačiu laikotarpiu, kai šalyje prasidėjo žydų žudynės. Ar ji nėra atsakinga?

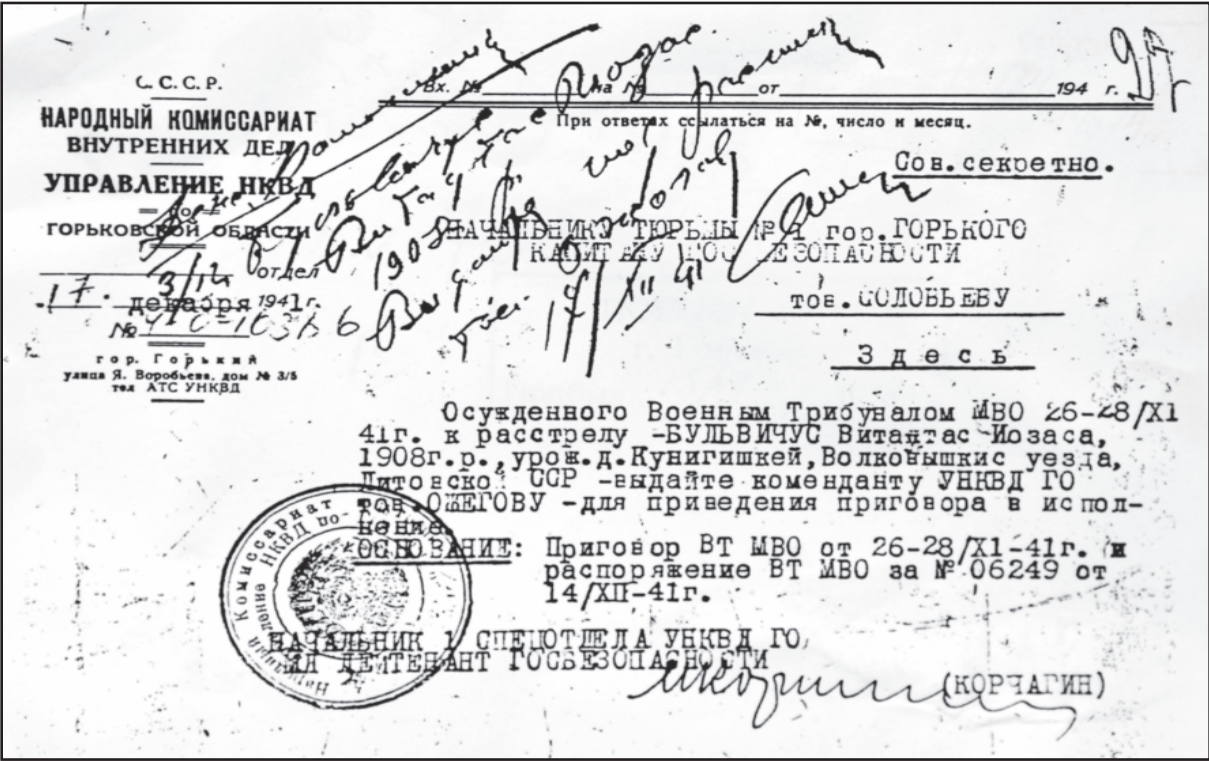
– Pirmiausiai Laikinoji vyriausybė niekada nesisakė „turinti valdžią”. Sukilėliai paskelbė Lietuvos nepriklausomybės atstatymo deklaraciją, o Laikinoji vyriausybė sutiko prisimti istorinę našta tą deklaraciją bandyti įgyvendinti. Kaip tai 1918 m. darė Augustino Voldemaro vyriausybė, stojusi vykdyti Lietuvos Tarybos nepriklausomybės deklaracijos, kaip 1990 m. – Kazimieros Prunskienės vyriausybė, siekusi Aukščiausiosios Tarybos-Atkuriamojo Seimo Kovo 11-osios akto įgyvendinimo. Nei vienas iš tų kabinetų tikros valdžios svertų tada neturėjo. Vien tautos lūkesčius, ryžtą ir politinę valią tuos lūkesčius vykdyti.

Ar Laikinoji vyriausybė atsakinga už tai, kas vyko okupuotoje Lietuvos teritorijoje 1941 m. birželio ir liepos mėnesiais? Atsigręžkime į ne taip tolimus įvykius. Ar 1991–ųjų Lietuvos vyriausybė atsakinga už tai, kad Sausio 13-ąją Vilniuje buvo pralietas kraujas, kad liepos 31-ąją buvo išžudyti Medininkų posto muitininkai, kad eidami pareigas žuvo pasienietis Gintaras Žagūnis, savanoris parlamento sargybinis Artūras Sakalauskas? Ar vyriausybė turėjo galių tuos žmones apsaugoti, bet to nedarė, todėl jie žuvo?

Neturėjo. Kadangi Lietuvoje šeiminkavo ir jos teritoriją kontroliavo Sovietų Sąjungos ginkluotosios pajėgos. Priešingai. Tie žmonės ėjo saugoti praktiškai

Sovietinio saugumo 1958 m. sausio 14 d. pažyma apie į Vakarų pasitraukusius ir nesučiuptus „liaudies priešus” – Laikinosios vyriausybės narius ir sukilimo organizatorius.

Mirties NKVD nuosprendis Vytautui Bulvičiui, Lietuvos generalinio štabo majorui, 1941 m. birželio sukilimo orgnizavimo pradininkui, Vilniaus LAF štabo viršininkui.

Juozo Brazaičio pelenai pagerbiami Prisikėlimo šventovėje. Kaunas, 2012 m. gegužės 20 d.

kai beginklės vyriausybės vien savo sąžinės balso vedini, sąmoningai prisiimdami ir su tuo susijusią riziką. Suprato, kad tuo metu buvo lemtingai sprendžiamas klausimas: pavyks lietuviams išsikovoti teisę patiems lemti savo likimą ar ir toliau už mus tai darys kiti?

Panašią dilemą sprendė ir 1918-1920 m. nepriklausomybės kovų savanoriai, kurių kovose su bolševikais, bermontininkais ir lenkais žuvo per 2000 asmenų. Nepriklausoma Lietuvos valstybė XX amžiaus pabaigoje buvo atkurta antrąsyk, nors aukų irgi išvengti nepavyko. Vis dėlto jų buvo 100 kartų mažiau.

Tuo metu J. Ambrazevičiaus vyriausybė okupacinės valdžios buvo užgniauzta ir bandymas atkurti nepriklausomybę žlugo. Netgi nepaisant to, kad 1941 m. birželio sukilimas pareikalavo maždaug tiek pat ar net daugiau aukų, nei 1918–1920 m. nepriklausomybės kovos. Laikinosios vyriausybės padėtis buvo nepalyginamai sunkesnė tiek už 1918 m., tiek ir už 1990 m. vyriausybių padėtį. Kadangi ji atsirado ne tik jau vykstančio didelio karo sąlygomis, bet dar ir vienai okupacijai keičiant kitą.

Esant tokioms sąlygoms – neturint nei karinių pajėgumų, nei finansinių išteklių, nei politinio palaikymo iš šalies – veikti buvo be galo sunku. Laikinosios vyriausybės pasirodymas politinėje scenoje prieštaravo ir sovietų, ir nacių interesams. Todėl ir vieni, ir kiti nedelsiant ėmėsi jai kenkti, kiek tomis sąlygomis įstengė. Ne veltui savo veiklą J. Brazaitis pavadino „Vienų vieni“. Sukilėlių politinis 1941 m. birželio 23 d. pareiškimas apie Lietuvos nepriklausomos valstybės atstatymą sukėlė tiek sovietų, tiek nacių įtūžį. Lietuvą nusiaubusi ir iš šalies bėganti sovietų valdžios administracija sadiistiškai ir tulžingai keršijo negalėjusiems išsivaduoti politiniams kaliniams ar į jos nagus pakliuvusiems sukilėliams. Naciai, vos sužinoję apie be jų sutikimo lietuvių paskelbtą vyriausybę, akimoiu internavo Berlyne buvusį ministrą pirmininką Kazį Škirpą ir savo politinėms struktūroms davė nurodymą nepalaikyti jokių santykių su Laikineja vyriausybe. Tikėdamiesi, kad politiškai izoliuota ji netrukus žlugs savaime.

Kaltinti Laikineją vyriausybę dėl žydų žudynių yra nesusipratimas, paremtas senos tarybinės istoriografijos propagandinės klišės nenuilstamu kartojimu ir ignoruojant esminį veiksnį – lietuvių savarankiško valstybingumo aspiracijas. Laikinoji vyriausybė siekė atkurti Lietuvos valstybę, ne persekioti žydus ar keršyti rusams. Latvijoje, Lenkijoje, Estijoje, Ukrainoje, Baltarusijoje nei sukilimo, nei

Lietuvos Laikinosios vyriausybės nebuvo, bet žydų persekiojimai vyko ir ten. Todėl, kad „žydų klausimas“ nebuvo jokios vietinės administracijos, o tik išskirtinai nacių politikos reikalas. Tuo metu naciai, gerai suprasdami vykdą siaubingą nusikaltimą, stengėsi įtraukti į jį kuo daugiau vietinių žmonių ir jais prisidengti. Žinoma, tai neatleidžia į holokausto nusikaltimą įsivėlusių žmonių nuo atsakomybės. Tačiau nesąžininga tuo pretekstu kaltinti visus už Lietuvos laisvę kovojusius žmones. Taip 50 metų elgėsi sovietų propaganda. Dabar privalu jau atskirti pelus nuo grūdų.

Istorikas Arvydas Anušauskas yra gerai išnagrinėjęs vadinamąjį „Lietūkio“ garažo atvejį ir parodęs, kaip nacių agentai, vadovaujami Kybartų vokiečio Juozo Surmo, organizavo tą parodomąjį linčo teismą. Laikinoji vyriausybė tomis chaoso dienomis, kai viena kariuomenė traukėsi, kita veržėsi į kraštą, kai gatvėse praktiškai dar vyko susišaudymai, neturėjo jokių priemonių apsaugoti visuomenę nuo panašių incidentų. Kodėl pasaulis Lietuvos nepriklausomybės nepripažino iš karto po 1990 m. kovo 11-osios? Todėl, kad ji nekontroliavo savo teritorijos ir virš jos nuolat kabojo sovietų Damoklo kardas, kuris galėjo bet kurią akimirką tą vyriausybę sužlugdyti. Tai ką kalbėti apie 1941 m. birželį, kada siautė karas, kada birželio 14–18 dienomis nieko dėti žmonės dar buvo grūdami į gyvulinius vagonus ir vežami į Sibirą, o to paties mėnesio 23–26 dienomis jau panikos apimti ta pačia kryptimi bėgo jų kankintojai, baudėjai ir represijų vydytojai?

Daugiausiai ką galėjo padaryti Laikinoji vyriausybė, tai įspėti visuomenę nesiimti keršto akcijų ir nebandyti suvedinėti sąskaitų be teismo. Tą ji ir padarė. Bet užkardyti viso to ji paprasčiausiai neturėjo priemonių.

Istorinius įvykius ir reiškinius kartais sunku suprasti dėl tos priežasties, kad juos vertiname dažnai iš savo šiandieninio žinojimo aukštumos. 1941-ųjų birželį žmonės dar nieko nežinojo nei apie slaptuosius Molotovo-Ribbentropo pakto protokolus, nei apie holokaustą, nei apie būsimąjį Trečiojo reicho kolapsą. Negalima užmiršti, kad Hitlerio, kaip politinio lyderio, autoritetas tuo metu buvo zenite. Žurnalas „Time“ 1939 m. sausio 2 d. buvo paskelbęs jį 1938 metų žmogumi. Nesistengdami ar nepajėgdami išgiltinti į istorinį to meto kontekstą, niekada nesuprasime veiksmų, lėmusių vienus ar kitus to meto žmonių veiksmus.

Bus daugiau

Kalbino Vytautas Sinica
www.propatria.lt

Visuotinė Lietuvių enciklopedija iki 2016-ųjų pabaigos atsiras internete

Visuotinė lietuvių enciklopedija 2016-ųjų pabaigoje turėtų tapti prieinama visiems internete.

Šiuo metu centro darbuotojai jau pradėjo skaitmeninti 26-is enciklopedijos tomus, sako Mokslo ir enciklopedijų leidybos centro vadovas Rimantas Kareckas.

„2016-ųjų pabaigoje žadame įdėti pilotinę versiją, po to ją pataisyti, papildyti, atnaujinti visų pirma lituanistinę medžiagą ir 2018-ųjų metų pabaigoje, švenčiant Lietuvos šimtmetį, jau turėtų būti enciklopedija patogiai vartotojui“, – BNS sakė R. Kareckas.

Anot jo, šiuo metu centras yra pateikęs paraišką europinei paramai, kuri leistų atlikti daugiau darbų ir padaryti juos greičiau – kol pinigai negauti, enciklopediją centras skaitmenina savo vidiniais resursais, tai daro apie 25 žmonių komanda.

„Jie peržiūri visus straipsnius – juos juk reikia išskleisti, pateikti visiškai kitaip, nei buvo popierinis variantas, sukurti paieškos mechanizmą, kad būtų patogiu surasti straipsnius“, – paaiškino R. Kareckas.

25 enciklopedijos tomai ir vienas papildymų tomas buvo baigti leisti šių metų vasarį.

Visuotinės lietuvių enciklopedijos (VLE) paskirtis – suteikti lietuviškai skaitantiems žmonėms žinių apie visą ir Žemę, supažindinti su civilizacijos istorija, pasaulio tautų kultūra, mokslu, ekonomika, pateikti objektyvių duomenų apie kitas valstybes, pasaulio politinės, kultūrinės ir ekonominės raidos tendencijas, propaguoti humanistines ir krikščioniškas vertybes, parodyti Lietuvos valstybę ir lietuvių tautą pasaulio bei Europos istorijos ir kultūros kontekste.

VLE pakeitė sovietmečiu (1976–1985 metais) leistą ir smarkiai cenzūruotą Lietuviškąją tarybinę enciklopediją – 25-iuose VLE tomuose (be papildymų), kurių kiekvienas sudaro po 800 ir daugiau puslapių, daug dėmesio skirta SSRS okupacijos metais draustoms ir ignoruotoms temoms, taip pat apie ketvirtadalį medžiagos skirta lituanistinei medžiagai – Lietuvai ir lietuviams, taip pat su Lietuva ir lietuviais susijusiai informacijai.

BNS

Ann Keraminienė, gyvenanti **Rockford, IL**, pratęsė metinę „Draugo“ prenumeratą ir paaukojo 50 dol. Dėkojame už ne vienerių metų paramą.

Vitas J. Sirgėdas, gyvenantis **Novi, MI**, kartu su metinės „Draugo“ prenumeratos mokesčiu atsiuntė 50 dol. Nuoširdžiai dėkojame už suteiktą finansinę paramą.

Lydija Griauzdė, gyvenanti **Riverside, IL**, pratęsė metinę „Draugo“ prenumeratą ir paaukojo 50 dol. Nuoširdžiausius padėkos žodžius skiriame Jums.

Alfred V. Kulys, gyvenantis **Westmont, IL**, kartu su metinės „Draugo“ prenumeratos mokesčiu atsiuntė 50 dol. Esame Jums labai dėkingi už paramą.

Kęstutis Černis, gyvenantis **West Bloomfield, MI**, pratęsė metinę „Draugo“ prenumeratą ir paaukojo 50 dol. Padėka už išsaugotą lietuviško žodžio skambėjimą.

SKAUSMO GYDYMAS

DR. RENATA VARIAKOJYTĖ

SKAUSMO GYDYMO SPECIALISTĖ

7600 W. College Drive

Palos Heights, IL 60463

Tel. 708-361-5550

Nugaros, kaklo, galvos, sąnarių bei kitų skausmų gydymas

VIDAUS LIGOS

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.

VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS

Kalbame lietuviškai

6918 W. Archer Ave. St. 5 ir 6

Chicago, IL 60638

Tel. 773-229-9965

Valandos susitarus

AKIŲ LIGOS

DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS

DR. PAUL KNEPPER

Akių ligos – chirurgija

150 E. Huron, Suite 1000

Chicago, IL 60611

Valandos susitarus

Tel. 312-337-1285

ARAS ŽLIOBA, M.D.

AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA

219 N. Hammes Avenue

Joliet, IL 60435

Tel. 815-741-3220

DANTŲ GYDYTOJAI

DR. JOVITA KERELIS

DANTŲ GYDYTOJA

9525 S. 79 th Ave., Hickory Hills, IL

Tel. 708-598-8101

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.

DANTŲ GYDYTOJAS

Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą

Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai

4647 W 103 St, Oak Lawn, IL

25 E Washington, Ste 1121,

Chicago, IL Tel. 708-422-8260

Misijų kelionės II kelionė (1979 m. gruodis – 1980 m. sausis)

Vasario 5 d. minėsime vieno iškiliausių sovietmečio kovotojų už žmogaus sie-lą bei tautos laisvę kunigo Juozo Zdebskio 30-tąsias mirties metines. Ta pro-ga spausdiname (žr. 2015 m. gruodžio 8, 15, 22 ir 29 d. „Draugo“ laidas) pluoš-tą prisiminimų apie šią neeilinę asmenybę, sudėtų į 1996 m. „Lumen“ leidyklos Vilniuje išleistą knygą „Kryžiaus ir Meilės kelias. Prisiminimai apie kunigą Juo-zą Zdebskį“ (sudarė ir parengė sesuo Loreta Teresė Paulavičiūtė). Jūs tęsiame gydytojos Birutės Žemaitytės pasakojimu apie kunigo misijos keliones.

GYD. BIRUTĖ ŽEMAITYTĖ

Pradžia – sausio 5 d. laidoje

Reikėjo daug dirbti, kad užsidirbčiau laisvų die-nų. Keliavau vienų viena – tai pirmoji savarankiš-ka kelionė.

Į Maskvą atskridau lėktuvu. Į Volgogradą bilietą gavau tik kitai dienai. Ryto teks laukti aerouoste. Iš kun. Juozo patyrimo žinojau, kad daiktus reikia visus jausti. Todėl užmigau juos susidėjusi po gal-va. Toks ten ir miegas: girdėti skelbiami reisai, žmo-nės šurmuliuoja kaip skruzdėlyne.

Kun. Juozas Zdebskis

Nuostabi kelionė lėktuvu: kaip gražu pakilus virš debesų – kiek ten saulės, erdvės! Po poros va-landų lėktuvas nusileido Volgograde.

Nuvykau į autobusų stotį. Iš ten ilgai ilgai va-žiavom, kol pasiekėme Kotovą. Suradau reikiamą gatvę, namą, nuo praėjusio karto jau pažįstamus žmones. Pavalgydino. Šiuose namuose didelėje pa-garboje laikomas Švenčiausiasis.

Labai rūpėjo atvykimo tikslas, todėl nedelsda-ma paklausiau, ar bus vaikų, kiek jų surado teta Roza Dilman. Susižvalgė senukai ir išlemeno:

– Vaikų nėra ir nebus. Visi įbauginti, mokyto-jų ir kitų pareigūnų įspėti, kad nebūtų auklėjami re-ligine dvasia. Taigi visi bijo... niekas nenori rizikuoti. Kiekvienas mokys savuosius kaip pats išmano...

Še tau, kad nori! Norėjome Viešpaties šviesą įžiebt, bet jie nenori... Kaip sunku buvo užsidirbti laisvės dienas! O kelionė! Vykti tiek tūkstančių ki-lometrų... Bet svarbiausia – koks jų neryžtingumas ir šaltumas tikėjimui! Jų sielos skęsta tamsoje, ne-žinojime, o bijo pajudinti pirštą, kad išeitų iš šios būsenos.

Šventas pyktis užvirė manyje. Griežtu tonu pa-reiškiau:

Ne! Aš nekelsiu ko-jos iš čia, kol man nesu-rasit vaikų! Nesąmonė! Vokiečiai, o neturi vai-kų!..

Nutilau. Širdis smar-kiai plakė. Šventoji Dva-sia, apšviesk jų protus ir širdis!

Matyt, pataikiau į vokišką charakterį. Žmo-neliai tik susižvalgė ir sukručio, ėmė tartis. Se-nukas Konradas išėjo kažkam skambinti. Grįžęs ėmė raminti:

– Nenusimink, palauk valandėlę – gal kas išeis... Gerai. Laukiu. Nuėjau pas Viešpatį melstis. Iš šir-dies plaukė gaudi malda:

– Viešpatie. Tu matai, kokios vargingos žmogaus pastangos! Tu pats veiki savo gailėstingumo ir tiesos galybe... Tai, ko mes nepralaužiame, Tu lengvai gali atlikti vieninteliu savo atsikvėpimu... Siųsk savo Dva-sią, kad Ji padvelktų į jų širdis atgimimo pavasariu... Vakare atvyko dėdė Josifas ir sutarėme, kad iš pat ryto vyksim ieškoti vaikų. Nuėjau ilsėtis, bet šir-dį vis tiek labai skaudėjo... Kur mano vaikai?

Išaušo rytas. Išvykome su dėde Josifu. Ilgai ilgai burzgino mūsų au-tobusiukas vieninteliu duobėtu to krašto „asfaltu“. Išlipome Žirinovs-ko mieste. Nuėjome į vadinamąją „autobusų stotį“. Tai apgriuvusi lūš-na, kurioje vidutinio dydžio kambarys su pora išklypusių langelių, pilnas nuo rudens likusių pusgyvių musių, prispjaudytas saulėgrąžų lukštų. Palubėje tvyro debesys dūmų. Ant vadinamųjų „suolų“ sėdi pa-niurę pikti žmonės. Vieni gliaudo saulėgrąžas ir spjaudo lukštus tiesiai į vidurį kambario, kiti rūko, treči gar-siai šnekučiuojasi. Šitoj varganoj „stoty“ nėra jokių autobusų aikštel-ių, nė padoraus eismo tvarkaraščio. Atvažiuoja koks autobusas – visi le-kia klausti, kuria kryptim važiuos: kam tinka – sėda, kam ne – grįžta at-gal į stotį.

Daug kartų ir mano vadovas ėjo klausti, kuria kryptimi važiuos atvy-kęs autobusas, ir vėl sugrįždavo. Taip pralaukėm apie keturias va-landas, kol pagaliau atvyko mūsiškis. Važiavom apie pusvalandį ir atvy-kom į didelį kaimą, panašų į anks-čiau aprašytąjį.

Užėjom į labai tvarkingas na-mus. Dėdė Josifas pasikalbėjo su namų šeimininku, kažką tarėsi. Pa-skui išėjome takeliu pro parduotuvę. Dėdė Josifas šnektelėjo su linksmu apkūniu vairuotoju Adomu Apel-gancu. Mačiau, kaip simpatiškas storulis maloniai pasižiūrėjo į mane ir teigiamai linktelėjo. (Vėliau mes gerai susipažinome: tai buvo gausios gražios šeimynėlės tėvas. Sužinojęs mano atvykimo tikslą, jis iš kar-to sutiko.)

Pasibeldėme į dar vienas duris. Įėjome į didelę erdvią virtuvę. Ten mane pasodino, o dėdė Josifas pa-sikalbėjo su namų šeimininke, gausios šeimos mo-tina. Tai buvo Emilija Apalganc. (Po metų ji su vai-kais apsilankė Lietuvoje.) Priėjusi prie manęs, ji linksmi pasisveikino, apkabino ir tarė:

– Čia tavo namai. Tu pas mus gyvensi. Mes tavęs iš čia niekur neišleisim. Pas mus yra nemažai vaikų. Tu juos netrukus pamatysi. O dabar nusirenk ir pa-ilsėk.

Tuojuo pavaišino, pakalbino. Nuvedusi į galinį kambarį, parodė lovą ir pasakė:

– Čia tavo kambarys ir lova. Gretimoje lovelėje miegos dvi mergaitės.

Pavakarys. Pasigirdo balsai, kojų trepsėjimas. Pradėjo rinktis vaikai, jaunimas. Atėjo ir tėvų, mo-tinų su mažyliais ant rankų. Susirinko pilnas kam-barys. Visi pasisveikino, susėdo ir įsmeigė į mane akis.

O aš... Laisvai kalbėti nemoku, jaudinuosi, žo-

džiai kliūva, nors turiu didelį troškimą padėti. Šir-dies gilumoje meldžiuosi: „Šventoji Dvasia, tu pra-bilk mano lūpomis, nes jos virpa iš susijaudinimo... Tu kalbėk jiems savąja Meile. Savo Išmintimi juos mo-kyk, nes troškimai dideli, o jėgos silpnos...“

Pasikalbėjome. Supažindinau su atvykimo tiks-lu. Susitarėme mokymosi valandas: juk dabar žiemos atostogų metas.

Taip prasidėjo mūsų pamokos. Jose kasdien da-lyvaudavo per 20 mokinių: pagal galimybes suau-gusieji, maži vaikai, jaunimas. Pradėjome nuo žeg-nonės, nes ir žegnotis nemokėjo teisingai.

Nuostabus buvo Jozefas, šios gausios šeimos tė-vas. Jis pasakojo:

– Aš jau seniai turėjau viltį, kad Dievas mums pa-dės ir meldžiausi: „Dieve, mes norime savo vaikus auklėti katalikiškai, norime, kad jie melstųsi, bet pa-tys nemokame jų mokyti. Juk tik mūsų tėvai ir se-neliai galėjo lankyti bažnyčioje, o mes nesame jos matė... Atsiųsk žmogų, kuris išmokytų mus ir mūsų vaikus melstis“. Argi Dievas neišklausė šios maldos? Kai tik sužinojau apie tavo atvykimą, lengviau atsi-dusau: pagaliau Dievas atsiuntė...

Čia sutikau ir 1980-uosius metus. sutinkama triukšmingai: niekas nemiega, krečia įvairius pokš-tus, gąsdina, vaikšto persirengę įvairiomis baidyk-lėmis, dainuoja.

Po Naujųjų metų triukšmo gyvenimas vėl plau-kė normalia vaga. Vaikai buvo uolūs ir gabūs, greit pagaudavo prasmę ir esmę, darė pažangą. Susirink-davo punktualiai.

Laisvu laiku kiekvienam atskirai rašiau vo-kiškas maldas rusiškomis raidėmis, rusų kalba trumpas taisykles religinio gyvenimo ugdymui. Darbo užtekdamo nuo ryto ligi vakaro.

Pradėjome laukti atvykstant kun. Juozo. Ir šį kar-tą teko laukti iki paskutinės dienos. Taip buvo liūd-na pagalvojus, kad darbas gali likti be vainiko... Ačiū Dievui! Atvyko.

Pasisveikinęs su džiaugsmu tarė:

– Kad tu žinotum, kaip gera, atvykus tūkstančius kilometrų, rasti savą žmogų! Taip ir padvelkia namų jaukumu. O kai tekdamo keliauti vienų vienas – ypač ilgas valandas laukti autobuso – toji Rusijos nykuma ir begalinė vienatvė būdavo labai sunku pakelti. Ro-dos, esi visų atstumtas, be galo vienišas. Sutikti savą žmogų šiuose toliuose – tai tas pats, ką dykumoje kait-ros ir troškulio išvargintam žmogui surasti oazę. Koks geras Dievas, leidžiantis mums dalyvauti Jo at-perkamajame žygyje!

Pasistiprinęs ir trumpai pailsėjęs, kun. Juozas pradėjo darbą. Kalbėjosi su vaikais, jaunimu, pagi-lino ir įtvirtino jų žinias. Labiausiai akcentavo tobulo gailėsčio svarbą jų sąlygomis, mokė, kaip jį sužadinti. Mokė vaikus, kaip atsiprašyti tėvų, kaip visus dienos darbus, mokslo valandas, vargus ir kančios mo-mentus suvienyti su Kristaus kančia ant kryžiaus.

Kun. Juozui gera buvo Rusijos dykynėse suras-ti šią oazę, kurioje širdys ilgisi gerojo Dievo. Kaip nuo-širdžiai jis priėmė kiekvieną vaikėlį, einantį išpa-žinties! Juk tai pirmoji išpažintis jų gyvenime, nors kai kurie jau 19–17–18 metų. Ilgokai užtruko ši tyri-nanti procedūra, nes po vaikų ir jaunimo išpažintį atliko didelis pulkas suaugusiųjų.

Grįžtančius po išpažinties vaikus pasitikdavau ir kartu su jais atlikdavau atgailą, nes jie dar nespėjo atmintinai išmokti pagrindinių maldų. Stebėjausi Dievo malonės veikimo galybe šių vaikų sielose.

Buvau bebaigianti rengti žvakes einantiems Pirmosios komunijos. Staiga mažoji Katerina Apalganc pripuolė prie manęs:

– O kodėl man nėra?

– Tu mažytė. Priimsi Jėzų į savo širdelę kitais me-tais – (Ji uoliai dalyvavo visose pamokose, bet ją lai-kiau laisva klausytoja, manydama, kad priims Komunią ateinančiais metais, nes jai tebuvo šešeri.)

– Kitais?.. Bet aš noriu dabar. Aš noriu dabar. Aš noriu priimti Jėzų!

– Katerina, tuomet reikės eiti išpažinties.

– Na ir eisiu, o kas?

Jos akelėse buvo tiek ryžto ir troškimo, kad nei-manoma prieštarauti. Pasakiau kun. Juozui ir pa-klausiau, ką daryti. Jis nedvejodamas atsakė:

– Būtinai reikia leisti, nes ir Kristus sakė: „*Leis-kite mažutėliams eiti pas mane, nes jų dangaus ka-ralystė*“.

Džiaugdamasi pranešiau atsakymą Katerinai. Kartu pasirengėme išpažinti. Tikrai jaudinantis vaizdas, kai mažutė ilgakasė šviesiaplaukė mergytė, gražiomis mėlynomis akelėmis ir tyru angelišku veideliui suklupo prieš Kristaus atstovą ir, įsmeigusi į jį akeles, pradėjo išpažinti... Dėl vieno tokio kūdikio negaila visos šios kelionės vargo!

Pasirengimas Mišioms ir Pirmajai komunijai. Baltai apdengėme stalą, pastatėme kryžių, žvakes, dirbtinių gėlių puokštes (mat žiema). Šv. Mišių metu giedojo vaikai, su džiaugsmo ašaromis jų klausėsi tėvai. Pirmąją komunią priėmė septyniolika vaikų ir jaunuolių (mažesnieji priims kitais metais). Po Mišių – jaudinantis tėvų palaiminimas.

Dar buvo krikštai, ligonių lankymas ir antros šv. Mišios kitame kaimo gale. Ten susirinko antra grupė, nes viename name netilpo. Kun. Juozas darbą baigė vėlai vėlai. Tačiau ką tai reiškia prieš sėjos džiaugsmą! Kaip gera buvo po tokios gražios, darbingos ir vaisingos dienos susėsti vakarienės! Po to – trumpas nakties poilsis.

Anksti rytą vėl aukojo didžiąją Auką. Vėl susirinko visi dalyvai.

Mažoji Katerina po šv. Mišių tarė: – Taigi pas mane dabar yra du Dievuliai: vienas vakar dienos, o kitas šios dienos.

– Ne, Katerina, Jis yra vienas, bet apsilankė pas tave du kartus. Taip kaip tu esi viena, bet gali pas draugę ateiti kelis kartus.

– Ar Jis visada bus su manimi? – Taip. Jis bus su tavimi tol, kol Jo neišvaysi didele nuodėme.

– Aš visada būsiu gera ir Jis visada gyvens su manimi. Ar taip?

– Taip, Katerina. Jis labai labai nori gyventi tavyje, tave mylėti, o tu mylėk Jį ir visus žmones.

– Ar ir rusus? – Taip, ir rusus, nes visi yra Dievo vaikai.

– Gerai.

(Dabar šiai mergaitei per 20 metų. Ji labai graži ne tik kūnu, bet ir dvasia, išlaikiusi tikėjimą. Gyvena su tėvais, seserimis ir broliais savo tėvynėje, Vokietijoje.)

Atsisveikinome su šia svetinga pastoge, su visais mieliais vaikais. Pažadėjau atvykti vasarą. Širdis jau liko įregistruota šiame kampelyje: jo neįmanoma užmiršti.

Reikia paminėti, koks nuostabus keliautojas buvo kun. Juozas. Atvykusi į aerouostą, Jis pirmiausia kiek iš tolo apeina visus kasų langelius, stebi iš arčiau ir toliau, pagaliau pasirenka vieną. Užkalbina, išdėsto reikalą ir prašo. Kalbasi kartais ilgiau, kartais trumpiau, bet rezultatai būna panašūs: užkalbintoji kasininkė ar viršininkė neriasi iš kailio, stengdamasi gauti reikiamą bilietų kiekį. Pati mačiau, kaip išrinktoji bėgioja pro vienas, pro kitas duris, kažką kalba, aiškina. Pagaliau duoda ženklą prieiti prie langelio, paduoti pasus bilietams išrašyti. Tai būdavo kiekvienos kelionės metu – skirtinguose miestuose, skirtingu laiku. Kas jas paveikdavo, kad kun. Juozas galėjo laiko barjero netrukdomas keliauti kiauurai per visą Tarybų Sąjungą? Be abejo, buvo reali Dievo ir kun. Juozo mylimų šventųjų pagalba. Turėjo reikšmės jo didelis gerumas ir taktas. Bet negalima nepripažinti ir jo hipnotizuojančio žvilgsnio galios.

Bus daugiau

„Gyvybės ir mirties kelias“

Vieni aktyviausių I. Sadaunikaitės-Kozhevnikov suburto „Lituanicos“ bėgimo klubo narių (iš k.): Andrey, Ramunė, Eligijus, Inga ir Millana.

Atkelta iš 1 psl.

Tarp daugiau kaip keturių su puse tūkstančių Vilniuje Lietuvos bėgimo mėgėjų asociacijos suburtųjų „Gyvybės ir mirties kelyje“ išsiskyrė už Atlanto pereitų poros metų bėgyje išgarsėjęs ugniagesys Aidas Ardzijauskas, 2013 m. vasarą nubėgęs 5 tūkst. km. atstumą nuo Los Angeles iki pat New Yorko, o vėliau šiame didmiestyje 2014 m. pavasarį nugalėjęs dešimties dienų ultramaratone. XXV Sausio 13-osios metinėms skirtame bėgime 2073 numerį praėjusį šeštadienį Lietuvos sostinėje dėvėjęs vilnietis atstovavo Portlando lietuvių klubui „Lituanica“, mat dar šių metų rugpjūtį „geležinis“ bėgikas tikisi prisijungti prie savo tautiečių už Atlanto ir dalyvauti legendiniame „Hood to Coast“ maratone Šiaurės Vakarų pakrantėje.

Kaip ir Lietuvoje, daugelyje kitų Europos šalių, taip ir „Rožių“ mieste ši savaitgalį buvo daug simbolikos – ankstyvą sekmadienį dvidešimt penkių entuziastų grupė prisijungė prie dvidešimt penktojo „Gyvybės ir mirties kelio“, tik vietoj lietuviškų snaigių mums šypsojosi Vakarinės pakrantės žiemos rytmečio saulutė. Užtat pirmąsyk šalia bėgančiųjų glaudėsi ir dauguma jų atžalų, įskaitant jauniausią dalyvį vežimėlyje: vos 9 mėnesių amžiaus sulaukusį Sabonį Roką Miševičių. Nors jis 9 kilometrų atstumo dar savo kojomis nenubėgo, tačiau pirmajame „Gyvybės ir mirties kelyje“ dalyvavo, apie ką jam vėliau primins įamžinta visų bendra nuotrauka. Tuo tarpu antrus metus paeiliui istorinį bėgimą Portlande organizavusios Ingos nuotaikos nesugadino ir įplyšusi už tvoros virbų užsikabinusi jos nešama trispalvė. „Mūsų vaikai dar yra per maži, kad šiandien suprastų šio bė-

gimo esmę. Bet tik kasmet matydami lietuviškais marškinėliais pasipuošusius tėvus, bėgančius su gimtosios valstybės vėliava rankoje, jie pramoks šios nesenos istorijos pamokų, – savo mintimis po ‘Gyvybės ir mirties kelio’ dalinosi Inga. – Labai malonu matyti visus, nepabūgusius lengvo rytinio Portlando šaltuko, neabejingsus savo tautos istorijai ir neužmiršusius, kad mes visada turėtume būti dėkingi tiems, kurie paaukojo savo gyvybes už mūsų ir mūsų vaikų laisvę! ‘Sugaisti’ 2–3 valandas kartą per metus nėra tiek daug, kad nesugebėtume pagerbti tų, kurie be ginklų stojo prieš tankus. Lietus ar šaltis juk ne šarvuočiai. Tokie renginiai vienija bendruomenę, čia nėra laimėjusių ar pralaimėjusių, yra tik lietuviai ir mums prijauciantieji, prisimename savo brolius ir seseris, pagerbiame šalies didvyrius, mokome istorijos ir savo mažuosius. Visgi panaši iniciatyva nedidelėse bendruomenėse turėtų žmones vienyti dar labiau, norėtųsi, kad kitamet mūsų sudalyvautų ne 25, o bent dukart daugiau.”

Praeitais metais Portlando apylinkėse gyvenantys mūsų tautiečiai buvo bene vieninteliai, neskaitant Amerikos lietuvių sostinė laikomos Čikagos, prisijungę prie šios istorinės sportinės iniciatyvos, pradėtos prieš ketvirtį amžiaus mūsų Tėvynėje. Džiugu, kad šiemet prie minėtų abiejų bendruomenių organizuotai prisijungė ir New Yorkas, Seattle, San Franciskas, JAV sostinė Washingtonas, taigi visame pasaulyje dalyvavusių skaičius beveik siekia 5 tūkstančius. Tikėkimės, kad ilgainiui kasmetinis sausio 13-osios „Gyvybės ir mirties kelias“ savo populiarumu pasivys Liepos 6-ąją – Valstybės dieną organizuotai Tautinę giesmę giedančius tūkstančius mūsų tautiečių aplink visą planetą.

Remkime Draugo fondą
[www.draugofondas.org](http://draugofondas.org)

<http://draugokalendarius.org>

ATLANTIC ExpressCorp.

Siūlome automobilių gaimeimą į visas pasaulio šalis, automobilių pirkimą iš visų JAV aukcionų, asmens turto perkraustymą **1-708-599-9680**

ŠIUO METU JAU SURINKINĖJAME SIUNTAS KALĖDOMS!

SIUNTINIAI Į VISAS EUROPOS SĄJUNGOS ŠALIS

+ UKRAINA, BALTARUSIJA, MOLDOVA, RUSIJA.

PAGREITINTI ORO IR LAIVO SIUNTIMO TERMINAI

SAUGUMO IR GREIO GARANTIJĄ

KIEKVIENA DEŽĖ NEMOKAMAI APDRAUSTA \$100

SEKITE SAVO SIUNTAS:
www.AtlanticExpressCorp.com/tracking

Siuntinių Priėmimo Vietos

Rūta 6551 South Cass Ave., Westmont, IL 60559 Tel: 630-964-7882
Lithuanian Plaza 9921 S. Roberts Rd., Palos Hills, IL 60465 Tel: 708-599-9866
Kunigaikščių Uželgia 6312 S. Harlem Ave., Summit, IL 60501 Tel: 708-594-5622
Always With Flowers 1138 B S. State St., Lemont, IL 60439 Tel: 630-257-0339
Eurus Deli 22 W. 535 Butlerfield Rd., Glen Ellyn, IL 60137 Tel: 630-469-4290
Wonders of Nature 714 S. Buffalo Grove Rd., Buffalo Grove, IL 60089 Tel: 847-793-1000
Excel Insurance 5150 W. Belmont Ave #4, Chicago, IL 60641 Tel: 773-777-4700

Blomex 360 Townline Rd. Mundelein, IL 60060 Tel: 847-566-6676
Grantlex 704 N. Larrin Ave. Elmhurst, IL 60126 Tel: 630-889-1838
Blomex 2 4548 N. Harlem Ave. Harwood Heights, IL 60706 Tel: 773-656-2430
Gates Caves 6501 W. Irving Park Rd., Chicago, IL 60634 Tel: 773-283-7701
Real Exteriors 3740 N. 23rd Ave. Suite D Schiller Park, IL 60176 Tel: 847-671-1155
Atlantic Express Chicago 2719 W. 71st St., Chicago, IL 60620 Tel: 773-434-7910
Harvest Fresh (Vlt. Booth) 130 E. Rand Rd., Arlington Heights, IL 60004 Tel: 224-625-0331

PAS MUS IR APLINK MUS

■ **Sausio 16 d., šeštadienį, 2 val. p. p.** kviečiame į praktinį užsiėmimą Čiurlonio galerijoje (5620 S. Claremont Ave., Chicago, IL 60636), kuri ves dail. Vima Marė. Mokysimės pasisiūti taip šiuo metu madingas riešines. Su savimi atsinešti žirkutes. Medžiaga pasirūpins dailininkė. Norinčius dalyvauti, prašome skambinti tel. 708-296-3192 arba rašyti el. pašto adresu laimaa@hotmail.com

■ **Švč. Mergelės Marijos Nekalto Prasidėjimo** bažnyčioje (2745 W. 44th St., Chicago, IL 60632) sausio 17 d., antrąjį eilinį metų sekmadienį, paminėsime Sausio 13-osios 25-tąsias metines. Eucharistijos šventimą atnašaus kun. Gediminas Keršys. Iškilnėse dalyvaus parapijos choras, lektorių ir kantorijų grupė, Lietuvos šauliai ir Amerikos lietuvių Romos katalikų moterų sąjungos 20-toji kuopa. Po šv. Mišių mokyklos salėje parapijos choras ruošia blynų pusryčius. Sausio 13-tosios liudininkai papasakos savo prisiminimus. Sausio 24 d. po šv. Mišių parapijos salėje vyks Brighton Parko Lie-

tuvių Bendruomenės metinis susirinkimas. Maloniai kviečiame visus dalyvauti.

■ **Sausio 24 d., sekmadienį, 1 val. p. p.**, Čikagos Jaunimo centro koplyčioje kun. Jaunius Kelpšas atnašaus šv. Mišias. Šv. Mišios šioje koplyčioje vyks kartą per mėnesį – planuojama paskutinį mėnesio sekmadienį. Jeigu būtų pakeitimų, apie juos iš anksto bus paskelbta laikraštyje. Galima užprašyti šv. Mišias už mirusius artimuosius. Maloniai kviečiame lietuvių visuomenę gausiai dalyvauti šv. Mišiose ir pratęsti šios koplyčios gyvavimą. Po šv. Mišių – vaisės Centro kavinėje.

■ **Lietuviškos katalikiškos pamaldos** šiauriniame Illinojuje vyksta kiekvieno mėnesio antrą sekmadienį 2 val. p. p. Santa Maria Del Popolo parapijos koplyčioje, 116 N. Lake St., Mundelein, IL 60060. Maloniai kviečiame visus lietuvius katalikus kuo gausiau lankyti lietuviškas šv. Mišias. Artimiausiais mėnesiais pamaldos vyks: vasario 14 d., kovo 13 d., balandžio 10 d., gegužės 8 d. ir birželio 12 d.

2016 m. gegužės 7 d., šeštadienį, Pasaulio lietuvių centre, 14911 127 St., Lemont, IL 60439 įvyks 53-iasis metinis Lietuvių Fondo narių suvažiavimas. Suvažiavimo metu bus renkamas trečdalis LF Tarybos narių trejų metų kadencijai, t.y. 5 (penki) nariai ir 3 (trys) Kontrolės komisijos nariai vienerių metų kadencijai. Kandidatų į LF Tarybą ir Kontrolės komisiją siūlymai priimami iki vasario 15 d.

Daugiau informacijos – www.lietuviufondas.org

Išsaugokime žurnalą „Pasaulio lietuvis“!

Mieli tautiečiai,

Pasaulio Lietuvių Bendruomenė (PLB) nebeturi finansinių galimybių toliau leisti nuo 1963 m. gyvuojantį žurnalą „Pasaulio lietuvis“. Visiškai nutrūko kelis metus gelbėjusi parama iš visų institucijų.

Jau keletą kartų buvo išreikštas susirūpinimas „Pasaulio lietuvis“ likimu ir pažymėta jo svarba užsienio lietuvių gyvenime. 2015 metų vasarą PLB XV Seimo dalyviai vieningai pasisakė, kad žurnalo leidyba būtų tęsiama.

„Pasaulio lietuvių“ galime išsaugoti tik prenumeratorių, aukotojų, rėmėjų ir reklamos dėka. Tik bendromis pastangomis pasieksime, kad leidyba, kuriai šiais metais reikia dar 20 tūkst. eurų, nenutrūktų.

PLB Valdyba, rezoliucijos įpareigota tęsti žurnalo leidybą, deda visas pastangas po vasario mėnesio išleisti likusius aštuonis šių metų numerius. Visas jūsų prenumeros ir paramos aukas būtinai panaudosime tolimesnei žurnalo ar, pagal finansinę situaciją, metraščio (1 – 4 numerių per metus) leidybai. Todėl prašome jūsų skubios pagalbos iki kovo 1 d.

PLB Valdyba ir „Pasaulio Lietuvis“ redakcija bus dėkinga už kiekvieną gautą centą, skirtą vieno iš seniausio be pertraukų leidžiamų žurnalų lietuvių kalba leidybai, ir paskelbs visą paramos informaciją.

Aukoti per PayPal ir prenumeruoti:
http://pasauliolietuvis.lt/?page_id=103

Aukoti banko pervedimu į vieną iš žemiau nurodytų sąskaitų:

„Pasaulio lietuvis“ sąskaita Lietuvoje:
Gavėjas: Pasaulio Lietuvių
Bendruomenės atstovybė Lietuvoje
Sąskaitos numeris:
LT767300010124236579

Bankas: AB „Swedbank“

Banko kodas: 73000

SWIFT kodas: HABALT22

Sąskaita JAV (auka USD):

Gavėjas: Lithuanian World Community

Sąskaitos numeris: 3940 0714 5328

Bankas: Bank of America

Banko adresas: 2061 Diamond Hill Rd, Cumberland, RI 02864, USA

ABA Numeris: 026 009 593

SWIFT kodas: BOFAUS3N

Banko telefono numeris: 401 334 8791

Aukoti čekiu:

Australijoje:

Monika Čyplys
Unit 5 37-39 French Street,
Bankstown NSW 2200
Australia

JAV ir Kanadoje:

Vytenis Vilkas
(Pasaulio lietuvis)
22343 Cardiff Drive
Saugus, CA 91350
USA
v.vilkas@prodigy.net

Rėmėjų ir jūsų reklamos žurnale bei PLB internetiniuose tinklalapiuose pasiūlymų nekantriai laukiame el.pašto adresu: info@plbe.org.

Savo straipsnius ir mintis dėl „Pasaulio lietuvis“ turinio siųskite el. paštu: plietuvis@plbe.org

Daugiau apie PLB ir jos veiklą rasite mūsų svetainėje www.plbe.org ir FB paskyroje:

<https://www.facebook.com/PLB-Pasaulio-Lietuvių-Bendruomenė-101415333254244>

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Valdyba

Tapybos paroda Mūsų kalba

2016m. sausio
16-31 d.

Rita Januškauskienė

Laima Urban

Atidarymas
Sausio 16 d. 7 v.v.
LDM galerijoje "Siela"

Jėjimas \$10
(muziejaus nariams- nemokamai)

Meninėje programoje poeziją skaito Aneta Kastrickienė,
fortepionu skambina Loreta Meištininkienė

14911 127th St. Lemont, IL 60439

Naujų metų dovana – Draugas

DRAUGAS jau daug dešimtmečių atspindi ir įamžina lietuviškos šeimos gyvenimą, viltis ir džiaugsmus. Tebūnie jūsų naujametinė dovana artimiesiems – **DRAUGO** prenumerata.

Kaina metams (naujiems prenumeratoriams) – 120 dol.
Pusmečiui – 60 dol.

Internetinė (pdf) prenumerata metams – 115 dol.
Internetinė prenumerata 3 mėn. – 30 dol.

www.draugas.org

773-585-9500